

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ»

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΘΗΝΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του ΠΜΣ	σελ. 5
Διδασκόμενα μαθήματα και ενδεικτική βιβλιογραφία	21
 Α' εξάμηνο σπουδών	21
1. Θεωρία και πράξη της Συμβουλευτικής Ι.....	21
2. Αυτογνωσία , αυτοαντίληψη, λήψη αποφάσεων και Συμβουλευτική.....	24
3. Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης	27
4. Κοινωνιολογία της εργασίας και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων ...	29
5. Συμβουλευτική της Οικογένειας.....	31
6. Μεθοδολογία Έρευνας και στοιχεία Στατιστικής	33
 Β' εξάμηνο σπουδών	35
1. Θεωρία και πράξη της Συμβουλευτικής ΙΙ – Ασκήσεις	35
2. Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο – Ψυχοκοινωνικά προβλήματα παιδιών και εφήβων και Συμβουλευτική	37
3. Εξελικτική Ψυχολογία	40
4. Στοιχεία Πληροφορικής- Συμβουλευτική με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών-Ασκήσεις	41
5. Ψυχολογία της εργασίας- Στοιχεία Οργανωτικής Ψυχολογίας	46
6. Εισαγωγή στην ψυχομετρία	49
 Γ' εξάμηνο σπουδών	51
1. Ψυχολογία ατομικών διαφορών	51
2. Συμβουλευτική & Επαγγελματικός Προσανατολισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες και ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων	52
3. Τεστ Επαγγελματικού Προσανατολισμού – Ασκήσεις	56
4. Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη .	60
 Δ' εξάμηνο σπουδών	63
1. Δομή του εκπαιδευτικού συστήματος. Δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση	63
2. Ελληνική Οικονομία και Αγορά Εργασίας. Παρούσα κατάσταση, τάσεις και προοπτικές	64

3. Η συμβουλευτική συνέντευξη και η μεθοδολογία της-Ασκήσεις	68
4. Συμβουλευτική της απασχόλησης- Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ενηλίκων- Ασκήσεις	70
Διδακτικό προσωπικό (2009-2011)	73

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Δέσποινα Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Καθηγήτρια Τομέα Ψυχολογίας

Ηλίας Μπεζεβέγκης, Καθηγητής Τομέα Ψυχολογίας

Γεώργιος Φλουρής, Καθηγητής Τομέα Παιδαγωγικής

Αγγελική Γενά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τομέα Παιδαγωγικής

Κωνσταντίνος Μυλωνάς, Επίκουρος Καθηγητής Τομέα Ψυχολογίας

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ**

(Τροποποίηση με βάση απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος ΦΠΨ της 9/3/2011)

Άρθρο 1. Σκοπός του προγράμματος

1. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Μ.Π.Σ.) «*Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός*» λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993 – 94, σύμφωνα με την Υπουργική απόφαση Β7/20/17.1.94,Φ.Ε.Κ. 55/28.01.1994. Η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε με τις Υπουργικές Αποφάσεις Β7/204/29.7.98 (Φ.Ε.Κ. 849 τ. Β΄/12.8.1998), Β7/924448/29.11.02 και 61317/Β7/28-7-2004 , Φ.Ε.Κ. 1209 τ. ΒΝ΄/6-8-2004).
2. Σκοπός του προγράμματος είναι, σύμφωνα με τις παραπάνω Υπουργικές αποφάσεις η ειδίκευση στη Συμβουλευτική και στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό πτυχιούχων των Τμημάτων Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών, Οικονομικών και Θετικών Επιστημών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής και των αντίστοιχων Τμημάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχων των Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας των Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 12 του άρθρου 5 του Ν.2916/01 που προσετέθη στο άρθρο 25 του Ν. 1404/87.
3. Οι πτυχιούχοι αυτοί έχουν τη δυνατότητα, μετά το πέρας των μεταπτυχιακών τους σπουδών (βλ. Υ.Α. Β7/20/17.1.94,Φ.Ε.Κ. 55/28.01.1994, άρθρο 2) να εργαστούν ως Λειτουργοί Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού τόσο στην εκπαίδευση, όσο και στον τομέα της απασχόλησης ή σε άλλες Υπηρεσίες ή Οργανισμούς (π.χ. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, Κέντρα Συμβουλευτικής Στήριξης Νέων και Ενηλίκων κ.λ.π.) ή στον ιδιωτικό τομέα.
4. Έργο των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος είναι:
 - α. Η υποβοήθηση μαθητών και άλλων ατόμων να αναπτυχθούν επαγγελματικά, να επιλέξουν συνειδητά και υπεύθυνα ορισμένη σχολική ή επαγγελματική κατεύθυνση, να ενταχθούν και να προσαρμοστούν στην αγορά εργασίας ή

να αναθεωρήσουν τον αρχικό τους προσανατολισμό ή να αντιμετωπίσουν με επιτυχία προβλήματα που σχετίζονται με την επαγγελματική σταδιοδρομία ή με συναφή ζητήματα. Για το σκοπό αυτό συνεργάζονται στενά με τους Σχολικούς Ψυχολόγους και άλλους ειδικούς, το έργο των οποίων δεν υποκαθιστούν, αλλά συμπληρώνουν.

- β. Η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης που σχετίζεται με τη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό με τη διεξαγωγή σχετικών ερευνών και την πραγματοποίηση μελετών.
- γ. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων σχετικών με τη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό και η παροχή στους πολίτες κάθε είδους σχετικών υπηρεσιών.
- δ. Η ανάπτυξη κάθε άλλης δραστηριότητας που συμβάλλει στην προώθηση και την εφαρμογή της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Άρθρο 2. Μεταπτυχιακοί τίτλοι

1. Η επιτυχής ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου του προγράμματος οδηγεί στην απονομή του **Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό.**
2. Οι κάτοχοι του παραπάνω διπλώματος έχουν τη δυνατότητα να εκπονήσουν, σε δεύτερη φάση, διατριβή για να αποκτήσουν **διδακτορικό δίπλωμα** (βλ. άρθρο 3 της Υ.Α. Β7/20/17.1.94,Φ.Ε.Κ. 55/28.01.1994)

Άρθρο 3. Κατηγορίες πτυχιούχων που συμμετέχουν στη διαδικασία επιλογής

1. Σύμφωνα με την Υ.Α. 61317/β7/28-7-2004, με την οποία τροποποιήθηκαν τα σχετικά με τις κατηγορίες πτυχιούχων άρθρα των προηγούμενων Υ.Α. δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες επιλογής έχουν πτυχιούχοι των Τμημάτων Ψυχοπαιδαγωγικών, Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών, Οικονομικών και Θετικών Επιστημών των Α.Ε.Ι. της ημεδαπής και των αντίστοιχων

ομοταγών Τμημάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι των Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας των Τ.Ε.Ι.

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατόν να γίνουν, σύμφωνα με την ίδια Υ.Α., δεκτοί πτυχιούχοι και άλλων Τμημάτων. Ως εξαιρετικές περιπτώσεις θεωρούνται υπότροφοι ή πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων με αυξημένα προσόντα που έχουν αποδεδειγμένα παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης ή επιμόρφωσης στη Συμβουλευτική και/ή τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό επί ένα πλήρες ακαδημαϊκό εξάμηνο, τουλάχιστον, και διαθέτουν σημαντική σχετική εμπειρία μεγαλύτερη των τριών (3) ετών ή έχουν πολύ αξιόλογο επιστημονικό ή άλλο έργο σχετικό με τα αντικείμενα αυτά

Άρθρο 4. Διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών

Έχοντας υπόψη : α) τις οικείες διατάξεις του νόμου 2083/92, β) την Υπουργική απόφαση Υ.Α. 61317/β7/28-7-2004 και γ) προηγούμενες αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας και Παιδαγωγικής (βλ. και Γ.Σ. Ε.Σ. της 30-10-2002) καθορίζουμε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών ως εξής:

1. Το Τμήμα Φιλοσοφίας–Παιδαγωγικής–Ψυχολογίας (Φ.Π.Ψ.) προκηρύσσει κάθε χρόνο 20 θέσεις μεταπτυχιακών φοιτητών για το παρόν πρόγραμμα. Δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες επιλογής έχουν οι πτυχιούχοι των Τμημάτων που αναφέρθηκαν στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού.
2. Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να υποβάλουν στη Γραμματεία του Τμήματος Φ.Π.Ψ. τα ακόλουθα δικαιολογητικά :
 - Αίτηση εγγραφής στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα.
 - Βιογραφικό σημείωμα, στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά οι σπουδές τους, η εμπειρία τους και η επιστημονική και κοινωνική τους δραστηριότητα.
 - Επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου ή πτυχίων.
 - Επικυρωμένο αναλυτικό κατάλογο προπτυχιακών μαθημάτων.
 - Επικυρωμένο πιστοποιητικό επαρκούς κατοχής ξένης γλώσσας.
 - Επιστημονικές δημοσιεύσεις (αν υπάρχουν).

- Αποδεικτικά στοιχεία της εμπειρίας τους ή της επιμόρφωσης τους σε αντικείμενα της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού (αν υπάρχουν).

3. Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές :

α) Υποχρεούνται να εξετασθούν στην ξένη γλώσσα της προτίμησής τους. Εξαιρούνται όσοι έχουν κάνει ανώτατες σπουδές στο εξωτερικό ή διαθέτουν τίτλους σπουδών από τους οποίους προκύπτει ότι κατέχουν επαρκώς μία τουλάχιστον ξένη γλώσσα. Για την απαλλαγή τους από την υποχρέωση αυτή αποφαιίνεται η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος.

β) Όσοι υποψήφιοι επιτυγχάνουν στις εξετάσεις της ξένης γλώσσας ή απαλλάσσονται νόμιμα από αυτήν οφείλουν να εξετασθούν γραπτώς στα εξής μαθήματα:

- 1) *Θεωρία και μεθοδολογία της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού και*
- 2) *Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες και Στοιχεία Στατιστικής.*

Οι εξετάσεις διεξάγονται γραπτώς, με καλυμμένα τα ονόματα των υποψηφίων, και τα γραπτά διορθώνονται από δύο μέλη Δ.Ε.Π. σχετικά με τα παραπάνω αντικείμενα που ορίζονται από τη Γ.Σ. του Τμήματος, μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής. Βαθμός για κάθε εξεταζόμενο μάθημα είναι ο μέσος όρος των βαθμών των δύο βαθμολογητών.

γ) Οι υποψήφιοι, των οποίων η επίδοση είναι τουλάχιστον πέντε (5) στη δεκάβαθμη κλίμακα σε καθένα από τα μαθήματα που αναφέρθηκαν προηγουμένως, προσέρχονται σε συνέντευξη ενώπιον τριμελούς Επιτροπής που αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Φ.Π.Ψ., τα οποία ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσής του. Της Επιτροπής προεδρεύει μέλος Δ.Ε.Π. της βαθμίδας του Καθηγητή. Η Επιτροπή αξιολογεί τη συνολική συγκρότηση των υποψηφίων με βάση τις απαντήσεις τους στα ερωτήματα που τους τίθενται, καθώς και τα στοιχεία του φακέλου τους και, ιδιαίτερα, τις προηγούμενες σπουδές τους και τη συναφή με τη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό εμπειρία και δραστηριότητά τους. Κατά την αξιολόγηση αυτή δίνεται προτεραιότητα σε όσους έχουν πραγματοποιήσει ψυχοπαιδαγωγικές, κοινωνικές και οικονομικές σπουδές ή έχουν τριετή τουλάχιστον εμπειρία σχετική με την εφαρμογή του θεσμού της Συμβουλευτικής και του

Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην εκπαίδευση, στην απασχόληση ή σε άλλους τομείς, εφόσον δεν μειονεκτούν σημαντικά στα λοιπά κριτήρια. Επίσης, συνεκτιμώνται η βαθμολογία τους σε προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το αντικείμενο της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού, καθώς και η τυχόν σχετική ερευνητική και συγγραφική τους δραστηριότητα.

Κάθε μέλος της Επιτροπής βαθμολογεί χωριστά τους υποψηφίους. Ο μέσος όρος των βαθμών των τριών αξιολογητών αποτελεί το τελικό βαθμό που προκύπτει από την παραπάνω διαδικασία.

δ) Οι υποψήφιοι κατατάσσονται, κατόπιν, σε πίνακα αξιολόγησης με βάση το σύνολο των μορίων τους, τα οποία προκύπτουν κατά 25% (συντελεστής 2.5) από κάθε εξεταζόμενο μάθημα, κατά 35 % από το βαθμό της συνέντευξης και την αξιολόγηση των στοιχείων του φακέλου τους (συντελεστής 3,5) και κατά 15 % από το βαθμό του πτυχίου τους (συντελεστής 1.5). Από τον πίνακα αυτό επιλέγονται και εγγράφονται στο πρόγραμμα οι είκοσι (20) πρώτοι. Αν υπάρχουν ισοβαθμούντες με τον εικοστό επιτυχόντα, θεωρούνται και αυτοί επιτυχόντες.

Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος, η οποία λαμβάνεται μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος, κάτοχοι υποτροφιών του Ι.Κ.Υ., του Υ.Π.Δ.Μ.Θ., της Ακαδημίας Αθηνών, κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών ή άλλων αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών, επιστημονικών ή πνευματικών ιδρυμάτων, γίνονται δεκτοί, χωρίς εξετάσεις, επιπλέον των 20 θέσεων, με την προϋπόθεση ότι η υποτροφία τους έχει χορηγηθεί κατόπιν επιτυχούς εξέτασής τους στο αντικείμενο της Συμβουλευτικής ή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού και η διάρκειά της καλύπτει τα τέσσερα εξάμηνα σπουδών του ΠΜΣ. Κατ' εξαίρεση μπορεί, επίσης, να γίνουν δεκτοί μέχρι τρεις (3) Κύπριοι πτυχιούχοι που προτείνονται από τις επίσημες κυπριακές αρχές, σύμφωνα με την ίδια διαδικασία που προαναφέρθηκε.

Άρθρο 5. Διάρκεια σπουδών, διδάσκοντες, πρόγραμμα μαθημάτων

1. Οι σπουδές για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό διαρκούν

- τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα (βλ. άρθρο 5 της Υ.Α. Β7/20/17.1.94,Φ.Ε.Κ. 55/28.01.1994).
2. Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν το τελευταίο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου και ολοκληρώνονται, έως και τη 15η Ιανουαρίου. Τα μαθήματα του θερινού εξαμήνου αρχίζουν το πρώτο δεκαήμερο του Φεβρουαρίου και ολοκληρώνονται έως τη 15^η Ιουνίου. Η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος έχει το δικαίωμα να εισηγηθεί στη Γενική Συνέλευση Εδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Φ.Π.Ψ. αλλαγές στις ημερομηνίες έναρξης ή λήξης των μαθημάτων, όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι.
 3. Όλα τα μαθήματα διδάσκονται επί δίωρο (2ωρο) εβδομαδιαίως και κατανέμονται στα εξάμηνα σπουδών, όπως ορίζεται κατωτέρω. Κάθε ακαδημαϊκό εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 12 πλήρεις διδακτικές
 4. Τα γνωστικά αυτά αντικείμενα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Φ.Π.Ψ. του Πανεπιστημίου Αθηνών ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Πανεπιστημίων της χώρας ή του εξωτερικού, ομότιμους καθηγητές ή ειδικούς επιστήμονες, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος ή ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών κέντρων. Η ανάθεση της διδασκαλίας για κάθε ακαδημαϊκό έτος γίνεται από τη Γενική Συνέλευση Εδικής Σύθεσης του Τμήματος Φ.Π.Ψ, ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος.
 5. Τα διδασκόμενα ανά εξάμηνο μαθήματα, σύμφωνα με την τελευταία Υ.Α. έχουν ως εξής:

Α΄ Εξάμηνο

- 1) Θεωρία και πράξη της Συμβουλευτικής Ι
- 2) Αυτογνωσία , αυτοαντίληψη, λήψη αποφάσεων και Συμβουλευτική
- 3) Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης
- 4) Κοινωνιολογία της εργασία και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων
- 5) Συμβουλευτική της Οικογένειας.
- 6) Μεθοδολογία Έρευνας και στοιχεία Στατιστικής

Β' Εξάμηνο

- 1) Θεωρία και πράξη της Συμβουλευτικής ΙΙ – Ασκήσεις
- 2) Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο – Ψυχοκοινωνικά προβλήματα παιδιών και εφήβων και Συμβουλευτική
- 3) Εξελικτική Ψυχολογία
- 4) Στοιχεία Πληροφορικής- Συμβουλευτική με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών
- 5) Ψυχολογία της εργασίας- Στοιχεία Οργανωτικής Ψυχολογίας
- 6) Εισαγωγή στην ψυχομετρία

Γ' Εξάμηνο

- 1) Ψυχολογία Ατομικών διαφορών
- 2) Συμβουλευτική & Επαγγελματικός Προσανατολισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες και ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων.
- 3) Τεστ Επαγγελματικού Προσανατολισμού – Ασκήσεις
- 4) Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη

Δ' Εξάμηνο

- 1) Δομή του εκπαιδευτικού συστήματος. Δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση
 - 2) Ελληνική Οικονομία και Αγορά Εργασίας. Παρούσα κατάσταση, τάσεις και προοπτικές
 - 3) Η συμβουλευτική συνέντευξη και η μεθοδολογία της-Ασκήσεις.
 - 4) Συμβουλευτική της απασχόλησης- Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ενηλίκων- Ασκήσεις
6. Για την ολοκλήρωση του προγράμματος απαιτείται ακόμη:
- α) Πρακτική άσκηση τετρακοσίων (400) ωρών, η οποία πραγματοποιείται σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εφαρμόζουν τη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Πρακτική άσκηση μπορεί να γίνεται και σε ιδρύματα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- β) Υποβολή στο τέλος του Δ' εξαμήνου διπλωματικής εργασίας. Η ανάληψη θέματος για τη σύνταξη της Διπλωματικής Εργασίας γίνεται μετά την ολοκλήρωση του Β' εξαμήνου. Το χρονικό διάστημα για την κατάθεση της Διπλωματικής Εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα μετά την ολοκλήρωση της παρακολούθησης των μαθημάτων του προγράμματος και της επιτυχούς εξέτασης σ' αυτά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή της να παρατείνει την υποβολή της διπλωματικής εργασίας για δύο ακόμη εξάμηνα κατ' ανώτατο όριο.
7. Η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος έχει το δικαίωμα αναγνώρισης μεταπτυχιακών μαθημάτων εξάμηνης τουλάχιστον διάρκειας που πραγματοποιούνται σε άλλα αντίστοιχα ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Άρθρο 6. Παρακολούθηση μαθημάτων

1. Η παρακολούθηση των μαθημάτων και των ασκήσεων είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές δεν μπορούν να απουσιάσουν περισσότερο από δύο δίωρα ανά εξαμηνιαίο μάθημα.
2. Η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος μπορεί να δικαιολογήσει μεγαλύτερο αριθμό απουσιών, εφόσον ο αντίστοιχος φοιτητής προσκομίζει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για την αδυναμία παρακολούθησης των αντίστοιχων μαθημάτων. Η αδικαιολόγητη μακροχρόνια διακοπή της φοίτησης συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος συνέχισης των σπουδών ή επανεγγραφής στο πρόγραμμα, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, για τις οποίες αποφασίζει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων και εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος.
3. Η συμπλήρωση της κατάστασης των παρόντων φοιτητών γίνεται με ευθύνη των εκπροσώπων των μεταπτυχιακών φοιτητών κάθε εξαμήνου και επιβεβαιώνεται με την υπογραφή των οικείων διδασκόντων.

Άρθρο 7. Εξετάσεις, εργασίες, βαθμολογία

1. Οι εξετάσεις διεξάγονται στο τέλος κάθε εξαμήνου. Όσοι αποτυγχάνουν σ' αυτές έχουν το δικαίωμα επανεξέτασης το Σεπτέμβριο, εκτός, αν για ειδικούς λόγους αποφασίζεται διαφορετικά από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος.
2. Οι εξετάσεις είναι είτε γραπτές είτε προφορικές, κατά την κρίση των διδασκόντων. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν, επίσης τη δυνατότητα να καταθέσουν εργασία απαλλακτική από τις εξετάσεις, ύστερα από έγκριση των αρμόδιων διδασκόντων, οι οποίοι καθορίζουν και τα θέματα των εργασιών, σε συνεργασία με τους φοιτητές, και αναλαμβάνουν την εποπτεία τους.
3. Για να θεωρηθεί επιτυχής η εξέταση πρέπει ο φοιτητής να αξιολογηθεί τουλάχιστον με πέντε (5) στη 10βαθμη κλίμακα αξιολόγησης. Εάν κάποιο μάθημα έχει διδαχθεί και εξετάζεται χωριστά από δύο διδάσκοντες, τότε η βαθμολογία προκύπτει από το μέσο όρο των δύο βαθμών, υπό τον όρο ότι και οι δύο βαθμοί είναι ίσοι ή μεγαλύτεροι του πέντε (5). Τα αποτελέσματα υπογράφονται και από τους δύο διδάσκοντες.
4. Αν ένα μάθημα διδάσκεται από δύο διδάσκοντες και εξετάζεται με ενιαία εξέταση, τα θέματα διατυπώνονται από κοινού και τα αποτελέσματα υπογράφονται και από τους δύο. Αν το μάθημα διδάσκεται από μη μέλη Δ.Ε.Π. τις βαθμολογικές καταστάσεις συνυπογράφει και το μέλος Δ.Ε.Π. που έχει την εποπτεία του μαθήματος. Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί να συνυπογράψει τις καταστάσεις βαθμολογίας και ο Διευθυντής του Προγράμματος στη θέση των μελών Δ.Ε.Π. που εποπτεύουν τα μαθήματα.
5. Οι απαλλακτικές εργασίες πρέπει να έχουν έκταση 8.000 λέξεων περίπου και αξιολογούνται από τον υπεύθυνο διδάσκοντα ή τους υπεύθυνους διδάσκοντες. Σε περιπτώσεις, στις οποίες για τη σύνταξη των παραπάνω εργασιών απαιτείται πρόσθετη εργαστηριακή ή άλλη εργασία (π.χ. εκπόνηση συμβουλευτικών προγραμμάτων σε υπολογιστές, εμπειρική ή άλλη έρευνα κτλ) μπορούν, κατά την κρίση των διδασκόντων, να γίνουν δεκτές και μικρότερης έκτασης εργασίες. Σε καμία περίπτωση, όμως, αυτές δεν μπορούν να έχουν έκταση μικρότερη των 5000 λέξεων περίπου. Η

σύνταξη εργασιών μπορεί, κατά την κρίση, των διδασκόντων να συνδυάζεται και με προφορική ή άλλη εξέταση, το αποτέλεσμα της οποίας συνεκτιμάται στην αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών.

6. Κάθε άλλη περίπτωση που δεν εμπίπτει στις προηγούμενες κατηγορίες ρυθμίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος Φ.Π.Ψ., ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος, η οποία συνεργάζεται με τους διδάσκοντες.

Άρθρο 8. Διπλωματική εργασία

1. Η διπλωματική εργασία μπορεί να αναφέρεται σε οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο, το οποίο διδάχθηκε κατά τη διάρκεια των μαθημάτων του Προγράμματος.
2. Αίτηση για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας μπορεί να κατατεθεί μετά την ολοκλήρωση του δευτέρου εξαμήνου. Οι φοιτητές υποβάλλουν αίτηση έγκρισης του θέματος στη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος στην οποία προτείνουν και το θέμα της διπλωματικής τους εργασίας. Έχουν, επίσης, δικαίωμα, να προτείνουν διδάσκοντα της επιλογής τους, ως επόπτη της εργασίας τους, ο οποίος δηλώνει ότι δέχεται να αναλάβει το έργο αυτό.
3. Η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος εγκρίνει ή τροποποιεί το θέμα ή το αναπέμπει για αναμόρφωση και ορίζει τριμελή επιτροπή παρακολούθησης της διπλωματικής εργασίας που αποτελείται από τον επόπτη και δύο άλλα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων που διδάσκουν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Ο επόπτης της διπλωματικής εργασίας πρέπει να είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Φ.Π.Ψ., ενώ τα άλλα δύο μέλη μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. συναφούς γνωστικού αντικείμενου του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. της χώρας. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Φ.Π.Ψ. που να διδάσκει το αντίστοιχο γνωστικό αντικείμενο, την εποπτεία της εργασίας μπορεί να αναλάβει και μέλος Δ.Ε.Π. άλλου Τμήματος ή και άλλου Α.Ε.Ι. ή ακόμη και μη μέλος Δ.Ε.Π. που διδάσκει στο πρόγραμμα, αλλά ο βαθμός της εργασίας στην τελευταία περίπτωση συνυπογράφεται και από το Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

4. Η διπλωματική εργασία πρέπει να έχει έκταση τουλάχιστον 25.000 λέξεων (χωρίς τα παραρτήματα), υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων του 4^{ου} εξαμήνου και υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Επιτροπής. Μετά την εξέταση συντάσσεται σχετικό πρακτικό, το οποίο υπογράφουν όλα τα μέλη της επιτροπής και το οποίο κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος. Η διπλωματική εργασία αξιολογείται από την Τριμελή Επιτροπή στη δεκάβαθμη κλίμακα και ισοδυναμεί με δύο (2) μαθήματα των πέντε (5) διδακτικών μονάδων, έκαστο. Στην κατάσταση βαθμολογίας υπογράφει ο επόπτης της εργασίας. .
5. Όλες οι διπλωματικές εργασίες κατατίθενται στη γραμματεία του προγράμματος, η οποία διατηρεί σχετικό αρχείο. Αντίγραφο των διπλωματικών εργασιών κατατίθεται και στα Σπουδαστήρια των Τομέων Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.

Άρθρο 9. Πρακτική άσκηση

1. Για την ολοκλήρωση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών απαιτείται η συμπλήρωση 400 ωρών πρακτικής άσκησης σε εκπαιδευτικούς φορείς, σε υπηρεσίες απασχόλησης ή τοπικής αυτοδιοίκησης, σε γραφεία εύρεσης εργασίας, σε κέντρα, ινστιτούτα ή άλλα ιδρύματα, ιδιωτικά ή δημόσια, που εφαρμόζουν το θεσμό της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού.
2. Πρακτικές ασκήσεις μπορεί να γίνονται και σε ανάλογα ιδρύματα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέρος της πρακτικής άσκησης πραγματοποιείται στις υπηρεσίες Ο.Α.Ε.Δ. ή σε άλλες Υπηρεσίες σχετικές με την απασχόληση, εφ' όσον υπάρχει η σχετική δυνατότητα.
3. Για την πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία. Οι φοιτητές συμπληρώνουν έντυπη αίτηση, η οποία χορηγείται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και υποβάλλεται συμπληρωμένη στον φορέα στον οποίο θα πραγματοποιηθεί η άσκηση. Η αίτηση αποστέλλεται στο φορέα μαζί με σχετική επιστολή του υπεύθυνου για την πρακτική άσκηση. Μετά την ολοκλήρωση της άσκησης, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συντάσσουν έκθεση,

στην οποία αναφέρουν αναλυτικά το είδος της δραστηριότητας που ανέπτυξαν κατά τη διάρκεια της πρακτική τους άσκησης, τη μεθοδολογική προσέγγιση που ακολούθησαν, τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν. Η έκθεση υπογράφεται από τον υπεύθυνο του φορέα στον οποίο έγινε η πρακτική άσκηση και ελέγχεται ως προς την επάρκειά της από τον υπεύθυνο για την πρακτική άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών.

4. Ο υπεύθυνος για την πρακτική άσκηση καταθέτει τις σχετικές εκθέσεις των φοιτητών στη Γραμματεία του Τμήματος, μαζί με βεβαίωση για την επιτυχία τους άσκηση, όπως προβλέπει η Υ.Α. Β7/204/29.7.98 (Φ.Ε.Κ. 849 τ. Β'/12.8.1998).

Άρθρο 10. Ελεύθεροι ακροατές, πρόσθετα μαθήματα

1. Στο Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί ως ελεύθεροι ακροατές δύο, κατ' ανώτατο όριο, υποψήφιοι, που ανταποκρίθηκαν στις προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα, αλλά δεν έγιναν δεκτοί λόγω συμπλήρωσης του αριθμού των διαθέσιμων θέσεων.
2. Οι ελεύθεροι ακροατές μπορούν να επιλέγουν και να παρακολουθούν δύο μαθήματα, ανά εξάμηνο. Στους ελεύθερους ακροατές χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης και επιτυχούς εξέτασης στα μαθήματα της επιλογής τους.
3. Σε περίπτωση που ελεύθεροι ακροατές εισάγονται στο Πρόγραμμα ως κανονικοί μεταπτυχιακοί φοιτητές, αναγνωρίζονται τα μαθήματα τα οποία παρακολούθησαν ανελλιπώς και εξετάστηκαν επιτυχώς, εφόσον συμφωνεί ο οικείος διδάσκων.
4. Τυχόν ελλείψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών που δεν έχουν παρακολουθήσει σε επαρκή βαθμό ψυχοπαιδαγωγικά μαθήματα μπορούν να καλύπτονται με την παρακολούθηση ορισμένων προπτυχιακών μαθημάτων του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, ύστερα από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος.

Άρθρο 11. Υποτροφίες

1. Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) χορηγεί σύμφωνα με το άρθρο 41 του Ν. 2413/96 εφάπαξ υποτροφία στον πρώτο επιτυχόντα φοιτητή κάθε έτους σπουδών του Π.Μ.Σ., ο οποίος συγκέντρωσε το μεγαλύτερο μέσο όρο βαθμολογίας κατά το αντίστοιχο ακαδημαϊκό έτος σπουδών.
2. Σε περίπτωση που υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια και από άλλους πόρους (π.χ. χρηματοδότηση από ΕΠΕΑΕΚ) είναι δυνατόν να χορηγούνται υποτροφίες, και σε άλλους φοιτητές.
3. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που λαμβάνουν υποτροφία επιλέγονται από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π., η οποία συνεκτιμά τα παρακάτω κριτήρια:
 - Την οικονομική τους κατάσταση, η οποία προκύπτει από επίσημα στοιχεία της οικείας εφορείας.
 - Την οικογενειακή τους κατάσταση (π.χ. παιδιά πολύτεκνων οικογενειών) και
 - Την επίδοσή τους στις εξετάσεις εισαγωγής στο πρόγραμμα.
 - Την επίδοσή τους στα μαθήματα και τις σχετικές ασκήσεις.

Άρθρο 12. Ωριαία αντιμισθία μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 7 του Ν. 2083/92 και 15 παρ 1 του Ν. 2327/95 οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Π.Μ.Σ. δύνανται να προσληφθούν από το Φ.Π.Ψ. με ωριαία αντιμισθία για την επικουρία μελών Δ.Ε.Π. στην άσκηση των φοιτητών, τη διεξαγωγή φροντιστηρίων, εργαστηριακών ασκήσεων, την εποπτεία εξετάσεων και τη διόρθωση ασκήσεων.
2. Η πρόσληψη των φοιτητών, ο αριθμός των ωρών που καλύπτονται με τις προσλήψεις αυτές, το αντικείμενο απασχόλησης και το ύψος της ωριαίας αντιμισθίας καθορίζονται με πρόταση της Γ. Σ. του Φ.Π.Ψ., η οποία εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

3. Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών Α' και Β' κύκλου σπουδών που θα απασχοληθούν ως ωρομίσθιοι πραγματοποιείται κάθε χρόνο από τη Συντονιστική Επιτροπή με βάση τα εξής κριτήρια:
- Τη δήλωση ενδιαφέροντος από τους ίδιους.
 - Την επιστημονική και διδακτική τους εμπειρία, όπως προκύπτει από το βιογραφικό τους σημείωμα και την επίδοσή τους στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.
 - Την κατά το δυνατό αναλογική εκπροσώπηση των φοιτητών που παρακολουθούν τα μαθήματα όλων των εξαμήνων.

Άρθρο 13. Αξιολόγηση του προγράμματος

1. Το Π.Μ.Σ. υπόκειται σε διαδικασία αξιολόγησης, τα αποτελέσματα της οποίας χρησιμοποιούνται από τη Συντονιστική Επιτροπή για τη βελτίωση της λειτουργίας του. Η αξιολόγηση γίνεται από μικτή επιτροπή, που αποτελείται από το Διευθυντή του Προγράμματος, ένα μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Φ.Π.Ψ. που διδάσκει στο πρόγραμμα, ένα εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών, που υποδεικνύεται από αυτούς, και ένα μέλος του Διοικητικού-Τεχνικού Προσωπικού των Τομέων Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.
2. Η αξιολόγηση αυτή είναι διαρκής. Τα μέλη της μικτής επιτροπής ανά εύλογα χρονικά διαστήματα συγκεντρώνουν στοιχεία για τη λειτουργία του προγράμματος, τόσο από το αρχείο που τηρείται στη Γραμματεία, όσο και με ερωτηματολόγιο που δίδεται στους διδάσκοντες και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Με βάση όλα τα παραπάνω συντάσσεται έκθεση αξιολόγησης, η οποία τίθεται υπόψη της Συντονιστικής Επιτροπής και υποβάλλεται στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος.

Άρθρο 14. Εποπτεία και συντονισμός του προγράμματος

1. Ο συντονισμός του προγράμματος ανατίθεται με απόφαση της Γ. Σ. Ε. Σ. σε πενταμελή Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. που κατέχουν θέσεις

σχετικές με το αντικείμενο της Συμβουλευτικής και του Προσανατολισμού και, αν δεν υπάρχουν, από μέλη Δ.Ε.Π. συναφούς ειδικότητας.

2. Η θητεία της Επιτροπής είναι τριετής με δυνατότητα ανανέωσης. Ο Διευθυντής του μεταπτυχιακού προγράμματος και τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.
3. Διευθυντής του Προγράμματος είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής. Τα δύο από τα υπόλοιπα μέλη Δ.Ε.Π. προέρχονται από τον Τομέα Παιδαγωγικής και τα άλλα δύο από τον Τομέα της Ψυχολογίας.

Άρθρο 15: Υπολογισμός γενικού μέσου όρου του διπλώματος ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό.

1. Ο Γενικός Μέσος Όρος (Γ.Μ.Ο.) του Διπλώματος στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό προκύπτει από όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα του προγράμματος και τη διπλωματική εργασία.
2. Κάθε εξεταζόμενο μάθημα αντιστοιχεί προς δύο (2) διδακτικές μονάδες.. Για την εξαγωγή του Γ.Μ.Ο. ο βαθμός κάθε μαθήματος πολλαπλασιάζεται με συντελεστή ένα (1), ενώ η διπλωματική εργασία, η οποία ισοδυναμεί με δύο μαθήματα των πέντε (5) διδακτικών μονάδων πολλαπλασιάζεται με συντελεστή τέσσερα (4).

Άρθρο 16. Ανώτατο χρονικό όριο διατήρησης της φοιτητικής ιδιότητας

1. Οι φοιτητές που δε λαμβάνουν το μεταπτυχιακό τους δίπλωμα μέσα σε 8 εξάμηνα από την εγγραφή τους στο Πρόγραμμα διαγράφονται αυτοδικαίως από αυτό.

Άρθρο 17. Λοιπές διατάξεις

Κάθε άλλο θέμα που δεν προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό ρυθμίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.

Μετά την έγκριση του παρόντος κανονισμού από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος καταργούνται όλες οι προηγούμενες αποφάσεις που Τμήματος για τη λειτουργία του σχετικού προγράμματος.

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ¹

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Θεωρία και πράξη της Συμβουλευτικής Ι
2. Αυτογνωσία, αυτοαντίληψη, λήψη αποφάσεων και Συμβουλευτική
3. Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης
4. Κοινωνιολογία της εργασίας και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων
5. Συμβουλευτική της Οικογένειας
6. Μεθοδολογία Έρευνας και στοιχεία Στατιστικής

1. ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ Ι

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η να γνωρίσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες τις βασικές έννοιες και τις κεντρικές θεωρίες της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας. Έμφαση δίνεται στη συμβουλευτική συνέντευξη, τις δεξιότητες της συμβουλευτικής και τον κώδικα δεοντολογίας. Επίσης, εξετάζονται και ειδικά ζητήματα όπως η πολυπολιτισμική συμβουλευτική.

Περιεχόμενο

- Έργο της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας. Επαγγελματική Συμβουλευτική: Ορισμοί – Σκοποί – Στόχοι – Ομάδες στόχου. Οι χώροι άσκησης της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας/της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής.
- Βασικές θεωρίες Συμβουλευτικής Ψυχολογίας και οι τεχνικές τους: Λογικές – ενορατικές θεωρίες (Freud). Λογικο-θυμική προσέγγιση (Ellis). Θεωρία Gestalt (Perls). Συνδιαλεκτική ανάλυση (Berne). Ενορατικές - συναισθηματικές θεωρίες

¹ Οι περιγραφές των μαθημάτων βασίστηκαν στις παραδόσεις των καθηγητών στις περιόδους 2006-2008 και 2009-2011

- (προσωπο-κεντρική θεωρία Rogers). Δραστικές - λογικές θεωρίες. Γνωσιακή – συμπεριφοριστική θεωρία (Bandura, Beck). Συστημική προσέγγιση και τεχνικές.
- Βασικές έννοιες στη Συμβουλευτική Ψυχολογία: Αναγνώριση συναισθημάτων, ενσυναίσθηση, θεραπευτική σχέση, το αίτημα, το συμβόλαιο, σχέση συμβούλου-συμβουλευόμενου, επικοινωνία (λεκτική, μη-λεκτική), αυτογνωσία, αυτοεκτίμηση.
 - Δεξιότητες συμβουλευτικής. Τεχνικές συμβουλευτικής. Η συνέντευξη.
 - Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική: μετανάστες, ο διαφορετικός «άλλος».
 - Κώδικας δεοντολογίας στην Συμβουλευτική.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ασημάκης, Π. (1999). *Σύγχρονες ψυχοθεραπείες στην Ελλάδα*. Αθήνα: University of Indianapolis Athens Press.

Γεωργίου, Σ. (2003). *Εκπαιδύοντα ψυχολόγους στη Συμβουλευτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καλαρρύτες, Γ. (2005). Ψυχοθεραπεία και επιστήμη: Νέοι δρόμοι σύνθεσης. Στο Γ. Καλαρρύτες & Τ. Μπαφίτη (Επιμ.) *Σώμα υγιές σε νου υγιή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Κατάκη, Χ. (1998). *Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Κατάκη, Χ., & Ανδρουτσοπούλου, Α. (2003). Το Συνθετικό Μοντέλο θεραπείας ως πρόταση σύγκλισης. Στο Χ., Κατάκη & Α., Ανδρουτσοπούλου (Επιμ.), *Με Γόμα και Καθρέφτη-Εννιά ιστορίες συστημικής ψυχοθεραπείας*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα

Κοσμόπουλος, Α. Β. Μουλαλούδης, Γ. Α. (2003). *Ο Carl Rogers και η προσωποκεντρική θεωρία για την ψυχοθεραπεία και την εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα

Μαλικιώση- Λοϊζου, Μ. (1999). *Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Μαλικιώση- Λοϊζου, Μ. (1999). *Συμβουλευτική Ψυχολογία στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

McLeod, J. (2005). *Εισαγωγή στη Συμβουλευτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο

Nathan, R. Hill, L. (2006). (επιμ. Δ. Σιδηροπούλου-Δημακάκου). *Επαγγελματική Συμβουλευτική*. Αθήνα : Μεταίχμιο.

Παπαδιώτη-Αθανασίου, Β. (2006) *Οικογενειακή Συστηματική Θεραπεία* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Παπαστυλιανού, Α. (2004). *Διαπολιτισμική Συμβουλευτική και Δεοντολογία*. Συλλογικός Τόμος. Αθήνα: ΕΚΕΠ

Παπαστυλιανού, Α. (2005). Ψυχολογικές διεργασίες προσαρμογής στην οικογένεια μεταναστών – παλινοστούτων στην Ελλάδα: Συστημικό πλαίσιο παρέμβασης. Στο Α. Παπαστυλιανού, (Επιμ.) *Διαπολιτισμικές Διαδρομές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Σταλίκας, Α. & Χαμοδράκα, Μ. (2004). *Η Ενσυναίσθηση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Σταλίκας, Α. (2005). *Θεραπευτικές παρεμβάσεις*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Wetherell, M. (2005). (επιμ.). *Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα*. Αθήνα: Μεταίχμιο

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Campbell, D., Draper, R., Huffington, C. (1991). *A systemic approach to consultation*. London: Karnac Books.

Corey, G. (1990). *Theory and Practice in Group counseling*. Pacific Grove, California: Brook/ Cole Publishing Company.

Corey, G. (2002). *Groups. Process and Practice*. Pacific Grove, California: Brook/ Cole Publishing Company.

Davis – Pope, D. B., Coleman, Hardin.L.K., MingLiu, W., Toporek, R.L (2003). *Handbook of Counseling and Psychotherapy*. CA: SAGE

Feltham, C., & Horton, I. (2006). *The SAGE Handbook of Counseling and Psychotherapy*. London: SAGE

Hargrove, B. Creach, M.Kelly, D. (2003). Multicultural Competencies in Career Counselling. Στο D. B., Davis- Pope, L.K., Coleman, Hardin, W. MingLiu, R. L Toporek, (eds) *Handbook of Multicultural Competencies in Counseling & Psychotherapy*. CA: SAGE

Pack-Brown, S. P. & Williams, C. B. (2003). *Ethics in Multicultural Context*. London: SAGE

Yalom, I. D. (1985). *The Theory and Practice of Group Psychotherapy*. BasicBooks- A Division of Harper Collins Publishers.

2. ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ , ΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗ, ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/φοιτήτριες τις έννοιες της αυτογνωσίας και αυτοαντίληψης και την επίδρασή τους στη λήψη επαγγελματικών αποφάσεων.

Για το σκοπό αυτό θα εξεταστούν επιλεγμένες θεωρίες αυτοαντίληψης, επαγγελματικής ανάπτυξης και συμβουλευτικής, θα αναλυθεί ο συμμετοχικός και συναισθηματικός τομέας της εκπαίδευσης, ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός (Σ.Ε.Π.), η συναισθηματική ανάπτυξη και αγωγή και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάλυση των εξελίξεων στο χώρο της εργασίας και των επαγγελμάτων, καθώς και στις επιπτώσεις που δημιουργούν στη λήψη αποφάσεων, στη διαμόρφωση της 'κρίσης'- προσωπικής, οικονομικής, κοινωνικής- στον προσανατολισμό και τον ενδεχόμενο 'κοινωνικό' ή άλλο 'αποκλεισμό' των νέων. Στο πλαίσιο των επαγγελματικών ενδιαφερόντων, κλίσεων και ικανοτήτων έμφαση θα δοθεί στους πολλαπλούς τύπους νοημοσύνης, στη συναισθηματική νοημοσύνη, στη νοημοσύνη της επιτυχίας, στη διαμόρφωση των συναισθημάτων, των πεποιθήσεων, των αξιών και την προσωπική ανάπτυξη και ταυτότητα. Επιπρόσθετα, έμφαση θα δοθεί στο πως οι σχολικοί παράγοντες, όπως τα αναλυτικά προγράμματα, τα σχολικά εγχειρίδια, η σχολική επίδοση και αξιολόγηση των μαθητών, η διδακτική συμπεριφορά, οι διδακτικές μέθοδοι, η αυτοαντίληψη του εκπαιδευτικού, και άλλα συναφή, επηρεάζουν τη διαμόρφωση της αυτοαντίληψης και τη λήψη αποφάσεων των νέων, καθώς και στο πώς μπορεί να αντιμετωπιστούν από τους λειτουργούς της συμβουλευτικής και του Σ.Ε.Π.. Τέλος, θα εφαρμοστούν

ασκήσεις και δραστηριότητες αποτίμησης/προώθησης της θετικής αυτοαντίληψης, λήψης αποφάσεων και συμβουλευτικής.

Περιεχόμενο

- Αυτοαντίληψη-αυτοεκτίμηση-αυτογνωσία: Έννοιες, δομή, παράγοντες διαμόρφωσής τους, σπουδαιότητά τους.
- Βασικές θεωρίες για τη διαμόρφωση της αυτοαντίληψης. Παράγοντες κοινωνικοποίησης και η επίδρασή τους στη διαμόρφωση της αυτοαντίληψης και στη λήψη αποφάσεων.
- Φύση, προέλευση και είδη συναισθημάτων και η επίδρασή τους.
- Πολλαπλοί τύποι νοημοσύνης με έμφαση στη συναισθηματική νοημοσύνη και τη νοημοσύνη της επιτυχίας. Αυτοαντίληψη και εκπαίδευση.
- Αυτοαντίληψη και σχολική επίδοση. Εκπαιδευτικοί και αυτοαντίληψη.
- Διδακτικές μέθοδοι-μοντέλα και αυτοαντίληψη. Συναισθηματική εκπαίδευση – οι αξίες και η διδασκαλία τους.
- Αυτοαντίληψη και συμβουλευτική. Δραστηριότητες και ασκήσεις για την προώθηση της αυτοαντίληψης και της Συμβουλευτικής. «Μέτρηση» και αξιολόγηση της αυτοαντίληψης.
- Δεξιότητες στον 21^ο αιώνα. Εργασιακές αξίες, λήψη αποφάσεων και συμβουλευτική.
- Δραστηριότητες και βιωματικές ασκήσεις για την προώθηση της αυτοαντίληψης, λήψης αποφάσεων και συμβουλευτικής.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Goleman, D. (1996). *Η συναισθηματική νοημοσύνη. Γιατί το “EQ” είναι πιο σημαντικό από το “IQ”*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Goleman, D. (1999). *Η συναισθηματική νοημοσύνη στον χώρο της εργασίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ) (2001). *Εξελίξεις στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στην αυγή του 21^{ου} αιώνα*. Πρακτικά του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου του ΕΚΕΠ. Αθήνα.

Καλαντζή-Αζίζι, Α. (1986). *Αυτογνωσία – Αυτοέλεγχος*. Αυτοέκδοση, Αθήνα.

Λεονταρή, Α (1998). *Αυτοαντίληψη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μακρή-Μπότσαρη Εύη (2001). *Αυτοαντίληψη και αυτοεκτίμηση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κασσωτάκης, Μ. (2002). Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός - εννοιολογικές διασαφήσεις, σκοποί και στόχοι. Στο Μ. Κασσωτάκης (επιμ.) *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη* (σ.σ. 43-60). Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Κασσωτάκης, Μ. (2002). Η πληροφόρηση για τις σπουδές και τα επαγγέλματα και η μεθοδολογία της. Στο Μ. Κασσωτάκης (επιμ.) *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη* (σ.σ. 279-314). Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Σαλτζμπέργκερ-Ουτενμπέργκ, Ι. κ.α. (1996). *Η συναισθηματική εμπειρία της μάθησης και της διδασκαλίας*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2002) Επαγγελματική αξιολόγηση και Συμβουλευτική των γυναικών. Στο Μ. Κασσωτάκης (επιμ.) *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη* (σ.σ. 623-635). Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Society for Neuroscience (1996). *Τι γνωρίζουμε για τον εγκέφαλο: ένα αλφαβητάρι για τον εγκέφαλο*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Φλουρής, Γ. (2002) Αυτοαντίληψη, αυτογνωσία και επαγγελματικός προσανατολισμός. Στο Μ. Κασσωτάκης (επιμ.) *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη* (σ.σ. 345-366). Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Τριλίβα, Σ. & Chimienti, G. (2002). *Ανακάλυψη, αυτογνωσία, αυτοκυριαρχία, αυτοεκτίμηση*. Αθήνα: Πατάκης.

Φλουρής, Γ. (1989). *Αυτοαντίληψη, σχολική επίδοση και επίδραση γονέων*. Αθήνα: Γρηγόρης.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Buck, R. (1984). *The communication of emotion*. New York: Guilford.

Burns, R. (1982). *Self-concept development and education*. London: Holt, Rinehart and Winston.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences. The theory in practice*. New York: Basic Books.

Hattie, J. (1992). *Self concept*. Hillsdale, N.J.: Lawrence Elbaum.

LeDoux, J. (1996). *The emotional Brain*. New York: Simon and Schuster.

Oppenheimer, L. (1990). *The self-concept: European perspectives on its developments, aspects and applications*. Berlin: Springer-Verlag.

Stevens, R. (1996). *Understanding the self*. London: Sage.

3. ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες τις θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης καθώς και τις πρακτικές εφαρμογές των θεωριών αυτών.

Περιεχόμενο

- Εισαγωγικές έννοιες: Επαγγελματική ανάπτυξη, βασικές αρχές λειτουργίας των Θεωριών Επαγγελματικής Ανάπτυξης
- Εξελικτικές θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης: Θεωρία του Super, τρόπος λειτουργίας και αξιοποίησης των εξελικτικών σταδίων ζωής, επαγγελματική ωριμότητα. Θεωρία του Ginzberg. Συσχέτιση των αρχών και των βασικών θέσεων των θεωριών του Super και του Ginzberg, εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών. Συσχέτιση των αρχών και των στόχων των εξελικτικών θεωριών με την επαγγελματική συμβουλευτική
- Τυπολογική Θεωρία του Holland. Συσχέτιση των αρχών και των στόχων της Θεωρίας του Holland με την επαγγελματική συμβουλευτική.
- Θεωρία κοινωνικής μάθησης του Bandura. Κοινωνικογνωστική θεωρία της σταδιοδρομίας. Κατανόηση της βασικής, στη θεωρία του Bandura, έννοιας της αυτοεπάρκειας ή αυτοαποτελεσματικότητας, του τρόπου διαμόρφωσής της και της λειτουργίας της στον τομέα της επιλογής επαγγέλματος. Κατανόηση του τρόπου

- προσαρμογής της θεωρίας κοινωνικής μάθησης του Bandura και της κοινωνικογνωστικής θεωρίας της σταδιοδρομίας στην επαγγελματική συμβουλευτική.
- Θεωρίες λήψης απόφασης, στάδια της διαδικασίας λήψης απόφασης. Κατανόηση της θεωρίας λήψης απόφασης του Gelatt και των περιγραφικών μοντέλων λήψης αποφάσεων.
 - Σύγκλιση θεωριών επαγγελματικής ανάπτυξης. Κατανόηση των βασικών θέσεων της ολιστικής (Developmental-Contextualism) θεωρίας επαγγελματικής ανάπτυξης και της εφαρμογής της στην επαγγελματική συμβουλευτική και τον προσανατολισμό.
 - Θεωρία του τυχαίου
 - Κοινωνικοπολιτιστικές και Σύνθετες θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης
 - Επαγγελματική ανάπτυξη ειδικών ομάδων. Προσαρμογή των θεωριών επαγγελματικής ανάπτυξης στις ειδικές ομάδες πληθυσμού.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Δημητρόπουλος, Ε. Γ. (2000). *Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας - Εκπαιδευτικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. (μέρος Β'). Αθήνα: Γρηγόρης.

Κασσωτάκης, Μ. (επιμ.) (2002). *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy Theory. The exercise of control*. New York: W.H. Freeman & Company.

Brown, D., & Brooks, L. (1996). *Career Choice and Development: Applying Contemporary Theories to Practice*. San Francisco: Jossey-Bass.

Herr, E., L., Cramer, S., H. & Niles, S., G. (2004). *Career Guidance and Counseling through the life span (6th Edition)*. USA: Pearson Education, Inc.

Osipow, S.H., & Fitzgerald, L.F. (1995). *Theories of Career Development*. Boston: Allyn & Bacon.

Sharf, R. S. (2006). *Applying Career Development Theory to Counseling*. USA: Thompson Books/Cole.

Savickas, M.L., & Walsh, W.B. (1996). *Handbook of Career Counseling. Theory and Practice*. Palo Alto, California: Davies-Black Publishing.

Savickas, M.L., & Lent, R. W. (1994). *Convergence in Career Development Theories. Implications for Science and Practice*. Palo Alto, California: CPP Books.

4. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Σκοπός

Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση των κοινωνιολογικών μορφών εργασίας στην μοντέρνα εποχή και στην ιδιαίτερη σημασία του 20 αιώνα ως αιώνα της κοινωνίας της εργασίας, καθώς και στη διερεύνηση της σημασίας της κοινωνιολογίας της εργασίας στις διάφορες φάσεις/σχολές της κοινωνιολογίας.

Οι στόχοι του μαθήματος είναι: α) Η γνώση του πολιτικού και κοινωνικού πλαισίου που δημιούργησε την επιστήμη της κοινωνιολογίας της εργασίας και η σχέση της εργασίας με την κοινωνιολογία. β) Η κατανόηση της εργασίας ως πεδίου κοινωνικών αγώνων αναδιανομής της εξουσίας και κοινωνικής δικαιοσύνης. γ) Η σημασία της εργασίας ως σημείου τριβής των κοινωνικών τάξεων στις διάφορες φάσεις της αστικής ανάπτυξης.

Περιεχόμενο

- Οι ιστορικές εργασιακές διαδικασίες από τον Φεουδαρχισμό στην Πρωτο-Βιομηχανία.
- Ο ρόλος του Συνδικαλισμού και ο ρόλος του Κράτους στην ρύθμιση των συνθηκών εργασίας.
- Θεωρίες για την εργασία των Marx, Weber, Durkheim. Θεωρίες Οργάνωσης Εργασίας και η Κοινωνιολογία ως η Επιστήμη της Βιομηχανικής Κοινωνίας.
- Ανθρώπινες σχέσεις και οργανωσιακή κουλτούρα
- Κριτική θεωρία και εργασία. Συστημική θεωρία και εργασία

- Θεωρία Δράσης και εργασία. Μετα-μοντέρνα θεωρία. και εργασία
- Φύλο και εργασία. Φυλή, εθνότητες και αγορά εργασίας.
- Πολιτικές αποκλεισμού και εργασία. Τεχνολογία και εργασία
- Παγκοσμιοποίηση και εργασία. Εργασία και εκπαίδευση
- Το μέλλον της εργασίας και η δια-βίου κατάρτιση στον καπιταλισμό

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Δασκαλάκης, Δ. (2011). *Βιομηχανική Κοινωνιολογία και Βιομηχανικές Σχέσεις*. Αθήνα: Σάκκουλα
- Δασκαλάκης, Δ. (2009). *Εισαγωγή στη Σύγχρονη Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Παπαζήση
- Giddens, A. (1989). *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Οδυσσέας
- Ιντζεσίλογλου, Ν. (1992). *Δοκίμια Βιομηχανικής Κοινωνιολογίας, Ανθρωπίνων Σχέσεων και Κοινωνιολογίας των Επαγγελματιών, Κοινωνία και Νέα Τεχνολογία*. Αθήνα: Σάκκουλα
- Κωνσταντοπούλου, Χρ. (1994). *Για μία Κοινωνιολογία της Εργασίας*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής
- Λυμπεράκη, Α. & Μουρίκη, Α. (2002). *Η Αθόρυβη Επανάσταση - Νέες Μορφές Οργάνωσης της Παραγωγής και της Εργασίας*. Αθήνα: Gutenberg
- Πετμεζίδου- Τσουλουβή, Μ. (1992). *Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνική Πολιτική*. Αθήνα: Εξάντας
- Πιστοφίδης, Α. (2004). *Εναλλακτικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Προπομπός
- Τσομπάνογλου, Γ., (επιμ.) (2003). «Το Μέλλον της Εργασίας», Πρακτικά Συνεδρίου Ελληνικής Προεδρίας – Υπουργείου Εργασίας, Παρατηρητήριο Απασχόλησης, Αθήνα.
- Τσομπάνογλου Γ. (2004). *Κράτος, Κοινωνία Πολιτών και Εργασία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Τσομπάνογλου, Γ. (Επιμ.) (2007). *Κοινωνική Ανάπτυξη και Κοινοτική Συνοχή*. Αθήνα: Παπαζήση

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Edgell, St. (2006). *The Sociology of Work: Continuity and Change in Paid and Unpaid Work*. London: SAGE

Grint, K. (2005). *The Sociology of Work*. Cambridge: Polity Press

Peck, J., & Tickell, A., (1994), *Search—ing for a New Institutional Fix: the After-*

Piore, M., & Sabel, C. (1984). *The Second Industrial Divide: Possibilities for Prospectivity*. New York: Basic Books.

Salamon, M.. (1987). *Industrial Relations-Theory and Practice*. London: Prentice Hall

Strangleman, T., & Warren, Tr. (2008). *Work and Society: Sociological Approaches, Themes and Methods*. Routledge, e-Library.

Thomson, P. (1983). *The Nature of Work - An Introduction to Debates on the Labour Process*. London: Macmillan

5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές /φοιτήτριες την επίδραση της οικογένειας στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ανθρώπου και τον ρόλο της συμβουλευτικής στη βελτίωση της οικογενειακής ζωής. Οι επί μέρους στόχοι του μαθήματος είναι: α) Να εξετάσει την οικογένεια στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα και να επισημάνει το ρόλο της τόσο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού (κοινωνικοποίηση) όσο και στην πορεία του στους εκπαιδευτικούς και επαγγελματικούς θεσμούς. β) Να μελετήσει συμπεριφορές και γεγονότα στο πλαίσιο της οικογένειας, τα οποία μπορούν να παίξουν ουσιαστικό ρόλο στη ζωή του ατόμου και να προσδιορίσουν σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική και επαγγελματική του ένταξη. γ) Να αναδείξει το ρόλο της Συμβουλευτικής στη βελτίωση του πλαισίου μέσα στο οποίο διαδραματίζονται εκείνα τα συμβάντα της οικογενειακής και σχολικής ζωής που προσδιορίζουν τη βιογραφία του ατόμου και ειδικότερα την ομαλή ένταξή του στους κοινωνικούς και επαγγελματικούς θεσμούς.

Περιεχόμενο

Στο πλαίσιο των ανωτέρω στόχων προσεγγίζονται θεματικές ενότητες, όπως:

- *Η οικογένεια*: Η οικογένεια ως κοινωνικός θεσμός. Ρόλοι και κανόνες επικοινωνίας στο πλαίσιο της οικογένειας. Ο ρόλος της οικογένειας στην κοινωνικοποίηση του παιδιού και του εφήβου. Αλλαγές στην οικογένεια και τις οικογενειακές σχέσεις ως απόρροια κοινωνικών μεταβολών .
- *Επικοινωνία στην οικογένεια*: Σχέσεις μεταξύ συζύγων, γονέων- παιδιών, αδελφών.
- *Το διαζύγιο και η αντιμετώπισή του από ενήλικα και ανήλικα μέλη της οικογένειας*.
- *Οικογένεια και σχολείο*: Σχολική προσαρμογή και σχολική φοβία: ο ρόλος της οικογένειας. Γονεϊκή εμπλοκή στη σχολική επίδοση του παιδιού. Οικογένεια και ακαδημαϊκό επίτευγμα.
- *Οικογένεια και επαγγελματικές επιλογές των νέων*: Εμπλοκή της οικογένειας σε επαγγελματικές επιλογές και αποφάσεις των εφήβων.
- *Οικογένεια και αποκλίνουσα συμπεριφορά*: Μορφές αποκλίνουσας συμπεριφοράς των γονέων. Αποκλίνουσα συμπεριφορά παιδιών και εφήβων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Dowling, E. & Osborne, E. (2001). *Η οικογένεια και το σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg

Νόβα-Καλτσούνη, Χρ. (επιμ.) (2000). *Κείμενα Κοινωνιολογίας του Γάμου και της Οικογένειας*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γ. Δαρδανός

Νόβα-Καλτσούνη, Χρ. (2010). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg

Παπαδιώτη-Αθανασίου, Β. (2006). *Οικογένεια και όρια*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Τάνταρος, Σ. (επιμ.) (2004). *Ανθρώπινη Ανάπτυξη και Οικογένεια* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΈΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να καταστήσει κατανοητές τις βασικές αρχές της μεθοδολογίας της έρευνας, της στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων και της ερμηνείας των ευρημάτων στον χώρο των κοινωνικών επιστημών. Επίσης, σκοπός του μαθήματος είναι να διευκολύνει τη πρακτική εφαρμογή των γνώσεων που διδάχθηκαν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο ερευνητικό τους έργο και στις ακαδημαϊκές τους υποχρεώσεις.

Περιεχόμενο

- Δειγματοληψία: Πιθανοθεωρητική βάση, πρακτικές μέθοδοι και μέγεθος δείγματος.
- Βασικές έννοιες στην ερευνητική διαδικασία. Η έννοια της στατιστικής επεξεργασίας και η χρησιμότητα της στατιστικής στην περιγραφική συστηματοποίηση των στοιχείων και στην επαγωγική εκτίμηση παραμέτρων.
- Μεθοδολογία και ερευνητικές στρατηγικές. Είδη έρευνας. Νατουραλιστικές και πειραματικές ερευνητικές διαδικασίες. Κλίμακες μέτρησης και αξιολογικές κλίμακες. Αξιοπιστία και εγκυρότητα μετρήσεων στην ερευνητική πράξη.
- Βασικοί στατιστικοί δείκτες και μορφές κατανομών. Δειγματοληπτικές κατανομές και επαγωγική διαδικασία.
- Μη-παραμετρικές στατιστικές μέθοδοι στην περιγραφική και στην επαγωγική στατιστική.
- Μονομεταβλητή ανάλυση διακύμανσης για μονοπαραγοντικά και πολυπαραγοντικά σχέδια και σχέδια με επαναληπτικές μετρήσεις.
- Πολυμεταβλητή ανάλυση: α) Επαγωγική προσέγγιση (Εισαγωγή στην πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης και συνδιακύμανσης). β) Περιγραφική προσέγγιση (Εισαγωγή στη διερευνητική ανάλυση παραγόντων και στην πολυδιάστατη γεωμετρική βαθμονόμηση ομοιοτήτων).
- Εφαρμογές ανάλυσης παραγόντων, ερμηνεία και συγγραφή ευρημάτων.
- Απλές εφαρμογές πολυμεταβλητής ανάλυσης διακύμανσης και συνδιακύμανσης, ερμηνεία και συγγραφή ευρημάτων.
- Συγγραφή ερευνητικής μελέτης / διπλωματικής εργασίας (Μέρος Ι).
- Συγγραφή ερευνητικής μελέτης / διπλωματικής εργασίας (Μέρος ΙΙ).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Δαμιανού, Χ.. (1992). *Μεθοδολογία Δειγματοληψίας: Τεχνικές και Εφαρμογές*. Αθήνα: Αίθρα.

Καλαματιανού, Α.. (2003). *Κοινωνική Στατιστική: Μέθοδοι μονοδιάστατης ανάλυσης*. 2^η έκδοση. Αθήνα: Παπαζήση.

Καραγεώργος, Δ.. (2001). *Στατιστική: Περιγραφική και Επαγωγική. Μια διδακτική προσέγγιση*. Αθήνα: Σαββάλας.

Κιόχος, Π. (1993). *Στατιστική*. Αθήνα: Interbooks.

MacRae, S. (1995). *Επαγωγή από Στατιστικά Δεδομένα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

MacRae, S. (1995). *Περιγραφή και Ερμηνεία Δεδομένων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (1993). *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*, τόμος Α, (κεφ. 2 και 3). Αθήνα, Αυτοέκδοση.

Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (1990). *Στατιστική εφαρμοσμένη στις επιστήμες της συμπεριφοράς*, Τόμος Α (κεφ. 3, 4, 6, 7) & Τόμος Β (κεφ. 8, 9, 10, 11 και 12).

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Bechtel, W. (1988). *Philosophy of Science: An Overview of Cognitive Science*. NJ: Lawrence Erlbaum.

Christensen, L.B. (1988). *Experimental Methodology*, 4th Edition. Boston: Allyn & Bacon.

Graziano, A.M. & Raulin, M.L. (1989). *Research Methods: A process of inquiry*. NY: Harper & Row.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Θεωρία και πράξη της Συμβουλευτικής ΙΙ – Ασκήσεις
2. Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο – Ψυχοκοινωνικά προβλήματα παιδιών και εφήβων και Συμβουλευτική
3. Εξελικτική Ψυχολογία
4. Στοιχεία Πληροφορικής- Συμβουλευτική με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών-Ασκήσεις
5. Ψυχολογία της εργασίας- Στοιχεία Οργανωτικής Ψυχολογίας
6. Εισαγωγή στην Ψυχομετρία

1. ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΙΙ- ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες με τα βασικά ζητήματα που απασχολούν την επαγγελματική συμβουλευτική και να κατανοήσουν τον ρόλο του επαγγελματικού συμβούλου στη διαδικασία της επαγγελματικής συμβουλευτικής. Στόχοι του μαθήματος είναι: α) Η ανάλυση ζητημάτων που σχετίζονται με διλήμματα ή προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι επαγγελματικοί σύμβουλοι στο έργο τους. β) Η βελτίωση δεξιοτήτων των επαγγελματικών συμβούλων (με παραδείγματα και εφαρμογές) προκειμένου η δουλειά τους να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες των πελατών τους. γ) Η προσέγγιση ζητημάτων που σχετίζονται με την πιστοποίηση των προσόντων των επαγγελματικών συμβούλων και τον κώδικα δεοντολογίας της επαγγελματικής συμβουλευτικής

Περιεχόμενο

- Εισαγωγικές έννοιες
- Θέματα που απασχολούν την επαγγελματική συμβουλευτική
- Αρχική διαγνωστική αξιολόγηση, σύναψη συμβολαίου και διερεύνηση

- Παροχή βοήθειας στον πελάτη για να γνωρίσει τον εαυτό του
- Δράση, αποτελέσματα και τερματισμός της συμβουλευτικής διαδικασίας
- Επαγγελματική συμβουλευτική σε οργανισμούς
- Προκλήσεις για τους επαγγελματικούς συμβούλους κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους
- Η αυτοδιαχείριση των επαγγελματικών συμβούλων

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αργυροπούλου, Αικ., Μπεζεβέγκης, Η. & Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ.(2006). Ο ρόλος της αυτοαποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης επαγγελματικών αποφάσεων: Ένα αναπτυξιακό-προληπτικό μοντέλο συμβουλευτικής παρέμβασης. *Ψυχολογία*, 13(14), 1-17.

Κασσωτάκης, Μ. (επιμ.έκδοσης) (2002). *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Nathan R. & Hill, L. (2006). *Επαγγελματική Συμβουλευτική: Η συμβουλευτική προσέγγιση της επαγγελματικής επιλογής και σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ., Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. & Κλεφτάρας, Γ. (επιμ.) (2006). *Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στις γυναίκες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2000). Η Συμβουλευτική στη νέα χλιετία: Δεδομένα, τάσεις και προοπτικές στον Ελληνικό χώρο. *Νέα Παιδεία*, 94, 66-74.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2001). Απεξάρτηση και επαγγελματική συμβουλευτική: Εφαρμογή προγραμμάτων στις θεραπευτικές κοινότητες. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 58-59, 179-192.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2003). Επαγγελματική Συμβουλευτική και πολιτισμική διαφορετικότητα. *Ψυχολογία*, 10, (2&3), 399-413

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2003). Ένταξη των φοιτητών και πτυχιούχων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας: Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κέντρων Workable. Στο ανθολόγιο: Μ. Ψύλλα, Κ. Μαυριγιαννάκη, Α. Βαζαίου & Ο. Στασινοπούλου (επιμ). *Άτομα με αναπηρίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Κριτική.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2004). Χαρισματικοί μαθητές: Μια πρόκληση για τους λειτουργούς του επαγγελματικού προσανατολισμού. *Νέα Παιδεία*, 109, 164-176.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. & Παυλάκος, Ν. (2007). Εξειδικευμένες δεξιότητες των συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού στην Ελλάδα. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 80-81, 231-255.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Argyropoulou, E., Sidiropoulou-Dimakakou, D., & Besevegis, E. (2007). Generalized self-efficacy, coping, career indecision and vocational choices of senior high school students in Greece: Implications for career guidance practitioners. *Journal of Career Development*, 33 (4), 316-337.

Gysbers, N. C., Heppner, M., J., & Johnston, J., A. (1998). *Career Counseling: Process, issues and techniques*. MA: Allyn & Bacon.

Herr, E., L., Cramer, S., H. & Niles, S., G. (2004). *Career Guidance and Counseling through the life span (6th Edition)*. USA: Pearson Education, Inc.

Isaacson, L., E., & Brown (1997). *Career information, career counseling, and career development*. MA: Allyn and Bacon.

Nelson-Jones, R. (1997). *Practical counseling and helping skills*. London: Cassel

Sidiropoulou-Dimakakou, D., & Argyropoulou, E. (2006). Career decision making self- efficacy and decision-making styles of higher education students in Greece. *Career Research and Development*, 16, 15-19.

2. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ-ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνώση των προβλημάτων που είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν τα παιδιά στην προσπάθειά τους να προσαρμοστούν στο σχολείο αλλά και στην αναπτυξιακή τους πορεία γενικότερα. Κατά τη διαδικασία του μαθήματος παρουσιάζονται τα πιο συχνά προβλήματα προσαρμογής των παιδιών στο σχολείο. Στόχος είναι να ευαισθητοποιηθούν οι φοιτητές σε καίρια ζητήματα του σύγχρονου προβληματισμού στον τομέα της συμβουλευτικής για το τί συνιστά

ψυχοκοινωνικό πρόβλημα για το παιδί και τον έφηβο, πώς προσδιορίζονται αυτά τα προβλήματα, πώς κατηγοριοποιούνται και περιγράφονται, αλλά κυρίως πώς αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο της συμβουλευτικής διαδικασίας υπό ένα διευρυμένο πρίσμα για τον ορισμό του συμβούλου και τη συμβουλευτική διεργασία.

Περιεχόμενο

- Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο. Ορισμός, ιδιαιτερότητες, διάκριση από την ομαλή συμπεριφορά
- Οι απόψεις των Ελλήνων εκπαιδευτικών: Ποια θεωρούν προβλήματα- που τα αποδίδουν
- Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο/ στη τάξη, τρόποι αντιμετώπισης. Παραδείγματα
- Φυσιολογικότητα – Παθολογία
- Προσεγγίζοντας το παιδί και τον έφηβο ως σύμβουλος
- Γονεϊκή συμπεριφορά & τύποι προσωπικότητας
- Η μήτρα της οικογένειας
- Η έννοια του εαυτού
- Μαθησιακές δυσκολίες
- Κατάθλιψη
- Εθισμός στο διαδίκτυο
- Διαταραχή Ελλειμματικής προσοχής/ Υπερκινητικότητας. Το υπερκινητικό παιδί
- Επιθετικότητα (βία) στο σχολείο – τρόποι αντιμετώπισης
- Μετατραυματική διαταραχή
- Σχολική φοβία
- Διαρροή ως συνέπεια παραγόντων επικινδυνότητας
- Διαπολιτισμικής υφής ζητήματα προσαρμογής στο σχολείο
- Ανθεκτικότητα (resilience) στα παιδιά
- Οι παιδικές φίλιες. Κοινωνικό προφίλ. Κοινωνική ανάπτυξη. Παιδικός αλτρουισμός
- Συναισθηματική ανάπτυξη. Αναγνώριση συναισθημάτων
- Οικοσυστημική προσέγγιση στο σχολείο. Θεωρία & τεχνικές εφαρμογής
- Αγωγή υγείας. Προγράμματα πρόληψης. Προγράμματα παρέμβασης

- Η συμβουλευτική διεργασία: ιστορική διαδρομή, τάσεις, προοπτικές και προβληματισμοί)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Herbert, M. (1989). *Ψυχολογικά προβλήματα της παιδικής ηλικίας*, Τομ. Α. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Καλαντζή-Αζίζι Α. & Μπεζεβέκης, Η. (2000). *Θέματα ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Καλαντζή-Αζίζι Α. & Ζαφειροπούλου, Μ. (2004). *Πρασαρμογή στο σχολείο. Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Molnar, A. & Lindquist, B. (1990). *Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο. Οικοσυστημική προσέγγιση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Νέστορος Ι., κ.συν. (επιμ.) (1996). *Η επιθετικότητα στην οικογένεια, στο σχολείο και στη κοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Neuhaus G. (1998). *Το υπερκινητικό παιδί και τα προβλήματα του*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Πετρόπουλος, Ν. & Παπαστυλιανού, Α. (2001). *Μορφές επιθετικότητας βίας και διαμαρτυρίας στο σχολικό χώρο*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παπαστυλιανού, Α. (2000). Ψυχοκοινωνική προσαρμογή και στρες σε αγγλόφωνους, Πόντιους και Βορειοηπειρώτες μαθητές στην Ελλάδα, *Παιδί και Έφηβος, Ψυχική Υγεία και Ψυχοπαθολογία*, 2, (1), 112-132.

Παπαστυλιανού, Α. (2002). Επιθετικότητα και ο ρόλος της οικογένειας. Στο Ν. Πολεμικός, Μ. Καϊλα & Φ.Καλαβάσης, (επιμ.) *Εκπαιδευτική, Οικογενειακή και Πολιτική Ψυχοπαθολογία*, τομ. Β' (σελ 243-265). Αθήνα: Ατραπός

Παπαστυλιανού, Α. (2002). Επιθετικότητα και βία στο σχολικό χώρο. Παράγοντες πρόκλησης και προτάσεις πρόληψης-παρέμβασης. Στο Ν. Κουράκης & Ν. Κουλούρης (Επιμ.) *Αντεγκληματική Πολιτική* Τομ. 3, (σ.σ. 255-289). Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλα

Πολεμικός, Ν. Καϊλα, Μ. Καλαβάσης, Φ. (επιμ.) (2002). *Εκπαιδευτική, οικογενειακή και πολιτική ψυχοπαθολογία*. Αθήνα: Ατραπός.

Χατζηχρήστου Χ. (2004). *Εισαγωγή στη σχολική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Dowling, E., & Osborn, E (Eds.) (1985). *The family and the School*. London: Routledge & Kegan Paul.

Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders – IV (DSM IV) (1994), American Psychiatric Association, Washington, DC.

First, M. B. & Tasman, A. (2006). *Clinical Guide to the diagnosis and treatment of Mental Disorders*. Chichester: Wiley

Schaffer, R. H. (1996). *Social Development*. Oxford: Blackwell

Stratton-Webster, C. & Herbert, M (1994). *Troubled Families – Problem Children*. Chichester: Wiley

3. ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση των μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών σε βασικά προβλήματα γύρω από την έννοια της ανάπτυξης και ιδιαίτερα στην κατανόηση των βασικών αναπτυξιακών χαρακτηριστικών της εφηβείας, καθώς και των συνεπειών τους στην καθημερινότητα των εφήβων και στη διαμόρφωση των επιλογών τους.

Περιεχόμενο

Το μάθημα εξετάζει, αρχικά, την έννοια της ανάπτυξης και τις βασικές αλλαγές (βιολογικές, γνωστικές, κοινωνικές, συναισθηματικές) που επισυμβαίνουν στα διάφορα αναπτυξιακά στάδια. Στη συνέχεια επικεντρώνεται στην εφηβική ηλικία και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, μέσα από την εργασία των φοιτητών σε επιμέρους θεματικές, οι οποίες παρουσιάζονται και συζητούνται στην ομάδα. Εξετάζονται θέματα γνωστικής ανάπτυξης, καθώς και ζητήματα σχέσεων με τους γονείς και τους συνομηλίκους, ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν μια κατά το δυνατόν σε βάθος γνώση των ιδιαιτεροτήτων και των δυσκολιών που εμφανίζονται σε αυτή την κρίσιμη αναπτυξιακή περίοδο.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Cole, M., & Cole, S. (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών*. Τόμοι Α', Β' και Γ'. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Craig, G.J., & Baucum, D. (2007). *Η ανάπτυξη του ανθρώπου*. Τόμοι Α' και Β'. Αθήνα: Παπαζήση.

Feldman, R.S. (2009). *Εξελικτική Ψυχολογία. Δια βίου Ανάπτυξη*. Τόμοι Α' και Β'. Αθήνα: Gutenberg.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Koops, W., & Rosma, H.A. (Eds.) (2004). Social cognition in adolescence: Its developmental significance. *European Journal of Developmental Psychology, 1*, 4.

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ- ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ-ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες:

- να κατανοήσουν το ρόλο της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα και ειδικότερα στον επιστημονικό και επαγγελματικό χώρο τους,
- να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες αξιοποίησης της Τ.Π.Ε. στο έργο τους και
- να αποκτήσουν θετικότερη στάση απέναντι στην αξιοποίηση της ΤΠΕ κατά την άσκηση των επιστημονικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων τους

Περιεχόμενο

- Η εξέλιξη της Τ.Π.Ε. και η συμμετοχή της στη διαμόρφωση του σύγχρονου κοινωνικού περιβάλλοντος.

- Η/Ο Σύμβουλος και οι εφαρμογές γραφείου.
- Η/Ο Σύμβουλος και το διαδίκτυο.
 - α. Η πληροφορία στο διαδίκτυο: αναζήτηση και αξιολόγηση.
 - β. Μηχανές και μετα-μηχανές αναζήτησης.
 - γ. Θεματική αναζήτηση.
 - δ. Απλή και σύνθετη αναζήτηση με κλειδιά.
- Η Τ.Π.Ε. και τα ψυχοτεχνικά κριτήρια.
- Η Τ.Π.Ε. και η αγορά εργασίας.
 - Μορφές τηλε-εργασίας.
 - Πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα έναντι συνηθισμένων μορφών εργασίας.
- Η Τ.Π.Ε. και η άσκηση Συμβουλευτικής από απόσταση.
 - α. Μορφές Τηλεσυμβουλευτικής.
 - β. Συμβουλευτική και Τηλεσυμβουλευτική: απέναντι ή δίπλα;
 - γ. Ηθική και δεοντολογία στην Τηλεσυμβουλευτική.
- Η Τ.Π.Ε. στην υπηρεσία των πολιτών με αναπηρία.
 - α. Υποστηρικτική τεχνολογία.
 - β. Οικουμενικός σχεδιασμός
 - γ. Νέες επαγγελματικές ευκαιρίες.

Πρακτική άσκηση- Διαδικασία αξιολόγησης

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, οργανωμένες/-οι σε 4 ομάδες αναλαμβάνουν να παρουσιάσουν εισηγήσεις για τις ενότητες 4,5,6 και 7. Οι εισηγήσεις πρέπει να ολοκληρώνονται σε χρονικό διάστημα 20' και ακολουθεί συζήτηση. Οι ομάδες καλούνται να παραδώσουν το υλικό (κείμενο και διαφάνειες σε ηλεκτρονική μορφή) στον διδάσκοντα και περίληψη με βιβλιογραφία και πηγές στις/στους συμφοιτήτριες/-τές τους (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή ή με ανάρτηση στο διαδίκτυο).

Παράλληλα, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, οργανωμένες/-οι σε ομάδες 2-3 ατόμων, σχεδιάζουν, κατασκευάζουν και αναρτούν στο διαδίκτυο τόπο (site) ή ιστολόγιο (blog) παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής. Στη συνέχεια εξυπηρετούν

2-3 πελάτες και καταγράφουν την εμπειρία τους σε εργασία που παραδίδουν σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Ανάλογα με τις συνθήκες και τις προσφερόμενες τεχνικές διευκολύνσεις ενδέχεται να παρουσιαστεί δραστηριότητα προσομοίωσης συμβουλευτικής διαδικασίας από απόσταση.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Α. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Δημητρόπουλος, Α. (2008). Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην Εκπαίδευση των Συμβούλων. Εμπειρίες από τη Διδασκαλία των Τ.Π.Ε. στο Π.Μ.Σ." Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός" στο Τμήμα Φ,Π,Ψ της Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού*, 82-83, 23-34.

Δημητρόπουλος, Α. (2003). *Συμβουλευτική και Νέες Τεχνολογίες* (σπουδαστικό βοήθημα). Αθήνα

Κυνηγός, Χ., Δημαράκη, Ε. (επ.) (2002). *Νοητικά Εργαλεία και Πληροφοριακά Μέσα*. Αθήνα: Καστανιώτη

McLeod, J. (2005). *Εισαγωγή στη Συμβουλευτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο (σσ. 547-553)

Παϊσοπούλου, Ν. Παπαπαναγιώτου Γ. (2001). *Η Νέα Τεχνολογία στο Θεσμό Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού* (Βοήθημα για τους σπουδαστές των Τμημάτων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού της ΠΑ.ΤΕ.Σ./Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.), Αθήνα

Παπαδάκης, Σ. Χ., Χατζηπέρης, Ν. Θ. (2001). *Βασικές Δεξιότητες στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας*. Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ./Π.Θ.

Σαμψών, Δ. (2001). Τηλεργασία και «Εικονικές» Εταιρείες Παραγωγής και Διανομής Λογισμικού στο Διαδίκτυο: Εναλλακτικές Μορφές Επιχειρηματικότητας και Απασχόλησης στην Ελληνική Κοινωνία της Πληροφορίας. Διαδικτυακή παρουσίαση εισήγησης σε ημερίδα για την τηλε-εργασία στην Ξάνθη (15/3/2001- Ανθρώπινο Δίκτυο Διάδοσης της Ε & Τ Γνώσης)

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Bobek, B. L. (2005). *Training Counselors to Use Computer-Assisted Career Guidance Systems More Effectively: a Model Curriculum*. Ανακτημένο από: http://findarticles.com/p/articles/mi_m0JAX/is_4_53/ai_n14736048/print (15/2/2011)

Bosley, C., Krechowicka, I., Moon, S. (2005). *Review of Literature on the Use of Information and Communication Technology in the Context of Careers Education and Guidance*. Derby: Centre for Guidance Studies/University of Derby. Ανακτημένο από: http://www.derby.ac.uk/files/icegs_review_of_literature_on_the_use_of_ict2005.pdf (15/2/2011)

Casey, J. A. (1999). Computer Assisted Simulation for Counselor Training of Basic Skills. *Journal of Technology in Counselling*, 1(1). Ανακτημένο από: http://jtc.colstate.edu/vol1_1/simulation_old.htm (15/2/2011)

Casey, J. A. (1992). Counseling Using Technology with At-Risk Youth. Ανακτημένο από: <http://www.ericdigests.org/1992-3/risk.htm> (15/2/2011)

Sabella, R.. (2000). *School Counseling and Technology*. Στο: Wittmer, J. (ed). *Managing Your School Counseling Program: K-12 Developmental Strategies* (second edition), Minneapolis, MN: Educational Media Corporation

Wilczenski, F. L. (2006). *Cyber-Communication: Finding its Place in School Counseling Practice, Education, and Professional Development*. Ανακτημένο από: http://findarticles.com/p/articles/mi_m0KOC/is_4_9/ai_n16131299/print (15/2/2011)

Πηγές στο Διαδίκτυο

Ο διαδικτυακός τόπος του Συμβουλευτικού Κέντρου Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών με δραστηριότητες και στην Τηλεσυμβουλευτική, <http://web.cc.uoa.gr/skf/> (15/2/2011)

Η διαδικτυακή υπηρεσία «Μπες» για Συμβουλευτική για Φοιτητές από Φοιτητές του Εργαστηρίου Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών του Τομέα Ψυχολογίας του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, <http://www.mpes.uoa.gr/> (15/2/2011)

Ο ελληνικός κόμβος για την Κοινωνία της Πληροφορίας (τόρα: «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: «Ψηφιακή Σύγκλιση»), <http://www.infosoc.gr> (15/2/2011)

Ο διαδικτυακός κόμβος «ΕΥΤΕΧΝΟΣ» για τις Υποστηρικτικές Τεχνολογίες και την Προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο για Άτομα με Αναπηρία, <http://www.e-bility.gr/eutexnos/resources.asp> (15/2/2011)

Ο διαδικτυακός τόπος της Microsoft που αναφέρεται σε θέματα πρόσβασης στις εφαρμογές της Πληροφορικής διαφόρων κατηγοριών ατόμων με αναπηρία, <http://microsoft.com/enable> (15/2/2011)

Information Communication Technologies in the Guidance Practice: έργο στο πλαίσιο του προγράμματος Leonardo da Vinci, <http://www.ictskills2.org/> (15/2/2011)

Κείμενα για τις διάφορες μορφές τηλεσυμβουλευτικής και αναφορές σε θέματα ηθικής και δεοντολογίας του National Board for Certified Counselors and Affiliates (U.S.A.), <http://www.nbcc.org/Assets/Ethics/nbcc-codeofethics.pdf> (15/2/2011):

Κόμβος που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο έργου για την τηλε-εργασία του Επιχειρησιακού Προγράμματος Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΠ.Π.ΕΤ.ΙΙ), <http://www.teleworking2000.com> (15/2/2011)

Ο διαδικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας για την προσπελασιμότητα του διαδικτύου (Web Accessibility Initiative) του World Wide Web Consortium, <http://www.w3c.org/WAI/> (15/2/2011)

Iowa Compass. Υπηρεσία του Πανεπιστημίου της Iowa με πληροφορίες για προϊόντα υποβοηθητικής Τεχνολογίας, <http://www.uiowa.edu/infotech/ATDevice.htm> (15/2/2011)

MIT (Massachusetts Institute of Technology-Adaptive Technology). Κατάλογος και πληροφορίες για είδη τεχνολογιών προσαρμογής, <http://web.mit.edu/atic/www/tools/> (15/2/2011)

Διαδικτυακό περιοδικό με πολλά άρθρα για την Τεχνολογία στη Συμβουλευτική:

Journal of Technology in Counseling στη διεύθυνση: <http://jtc.colstate.edu> (15/2/2011)

Ο διαδικτυακός τόπος του Κέντρου για τον Οικουμενικό Σχεδιασμό (Universal Design) του Πανεπιστημίου North Carolina:

<http://www.ncsu.edu/www/ncsu/design/sod5/cud/> (15/2/2011)

<http://prosvasi.uoa.gr/DesktopDefault.aspx?tabid=1> (15/12/2005)

5. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ- ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναδείξει τη συμβολή της Ψυχολογίας της Εργασίας και της Οργανωτικής Ψυχολογίας στην προσωπική ανάπτυξη και ευεξία των εργαζόμενων που απασχολούνται σε ποικίλα εργασιακά περιβάλλοντα, ώστε να καταφέρνουν να αντεπεξέρχονται αποτελεσματικά στα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα στους σύγχρονους ανταγωνιστικούς οργανισμούς. Στους βασικούς επίσης στόχους του μαθήματος περιλαμβάνεται η ενημέρωση για μεθόδους πρόληψης και παρέμβασης σε θέματα προβληματικής οργανωσιακής επικοινωνίας και συγκρούσεων εντός του εργασιακού χώρου τόσο μεταξύ προϊστάμενων και υφιστάμενων όσο και μεταξύ συναδέλφων.

Περιεχόμενο

- Εισαγωγή και εννοιολογικές διασαφήσεις. Ιστορική αναδρομή.
- Εργασιακά κίνητρα.
- Επιλογή και αξιολόγηση προσωπικού.
- Επικοινωνία και συγκρούσεις στα πλαίσια των επαγγελματικών ομάδων. Αποτελεσματικό έργο σε ομάδες/ δυναμική ομάδων.
- Εκπαίδευση προσωπικού. Αλληλεπιδράσεις εργαζόμενων-μηχανών/υπολογιστών.
- Ο ρόλος των ατομικών διαφορών και της προσωπικότητας στην προσαρμογή στο εργασιακό περιβάλλον.
- Εργασιακή υγεία και ευημερία: εργασιακό στρες και επαγγελματική εξουθένωση.

- Εργασιακή βία, ηθική παρενόχληση, εκφοβισμός και σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας. Διαχείριση συναισθημάτων στο χώρο εργασίας.
- Προβλήματα επαγγελματικών μειονοτικών ομάδων.
- Ηλεκτρονική καθοδήγηση και παρακολούθηση.
- Ο μεταβαλλόμενος χαρακτήρας του εργασιακού περιβάλλοντος.
- Η έννοια της οργάνωσης και η οργάνωση ως σύστημα. Οι κοινωνικές και πολιτισμικές παράμετροι των οργανισμών. Βασικές έννοιες και ιστορική εξέλιξη του μάνατζμεντ. Προγραμματισμός ανθρώπινου δυναμικού. Πολιτική αμοιβών και κυρώσεων. Οργανωσιακή ηθική/ δικαιοσύνη και εταιρική κοινωνική ευθύνη.
- Τύποι ηγεσίας και διοίκησης. Ζητήματα επιρροής και ισχύος. Ηγετικές φυσιογνωμίες και συναισθηματική νοημοσύνη.
- Μάνατζμεντ διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο. Γυναίκες στο μάνατζμεντ.
- Επαγγελματική ικανοποίηση/ δυσαρέσκεια και οργανωσιακή δέσμευση.
- Οργανωσιακή κουλτούρα, δημιουργικότητα και καινοτομίες. Οργανωσιακή ανάπτυξη και αλλαγή.
- Ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας.
- Εξαγορές και συγχωνεύσεις.
- Σχεδιασμός εργασιακού περιβάλλοντος και ανάλυση εργασίας.
- Αξιολόγηση απόδοσης και ανάπτυξη σταδιοδρομίας.
- Οργανωσιακή μάθηση.
- Διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αντωνίου, Α.-Σ., & Cooper, C. L. (Επιμ.) (2006). *Αποτελεσματική Διαχείριση Εργασιακού Στρες (Stress Management)*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Αντωνίου, Α.-Σ. (Επιμ.) (2007). *Ψυχολογία Υγείας στο Χώρο Εργασίας*. Αθήνα: Π.Χ. Πασχαλίδης.

Daft, R. (2004). *Οργανωσιακή θεωρία και σχεδιασμός* (8^η έκδοση). Αθήνα: Κλειδάριθμος.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Antoniou, A.-S., & Cooper, C. L. (Eds.) (2011). *New Directions in Organizational Psychology and Behavioral Medicine*. Surrey, UK: Ashgate Publishing Group

Antoniou, A.-S., Cooper, C. L., Chrousos, G., Spielberger, C., & Eysenck, M. (Eds.) (2009). *Handbook of Managerial Behavior and Occupational Health*. Northampton, USA: Edward Elgar

Antoniou, A.-S., & Cooper, C. L. (Eds.) (2005). *Research Companion to Organizational Health Psychology*. Northampton, USA: Edward Elgar

Arnold, J., Cooper, C. L., & Robertson, I. R. (2008). *Work Psychology: understanding human behaviour in the workplace* (4th edn). London: FT Pitman

Greenberg, J., & Baron, R. A. (2008). *Behaviour in organizations - Understanding and managing the human side of work*. London: Pearson-Prentice Hall

McKenna, E. (2006) (4th edn). *Business Psychology and Organisational Behaviour*. London: Psychology Press

Mullins, L. J. (2007) (8th edn). *Management & Organisational Behaviour*. Glasgow: Financial Times Management.

Nicholson, N. (1995). *The Blackwell Encyclopaedic Dictionary of Organisational Behaviour*. Oxford, UK: Blackwell

Quick, J. C., Quick, J. D., Nelson, D. L., & Hurrell, J. J. (1997). *Preventive stress management in organisations*. Washington, DC: American Psychological Association

Quinn, J. (1992). *The Intelligent Enterprise*. New York: Free Press

Quirke, B. (1995). *Communicating Change*. New York: McGraw Hill

Schabracq, M. J., Winnubst, J. A. M., & Cooper, C. L. (Eds.) (1996). *Handbook of Work and Health psychology*. London: John Wiley & Sons

Smith, K., & Imbrie, P. K. (2005). *Teamwork and Project Management*. UK: McGraw-Hill

6. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΑ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη των βασικών εννοιών και τεχνικών της μετρικής θεωρίας και η γνωριμία των μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών με τις περισσότερο εξελιγμένες μεθόδους που χρησιμοποιούνται στη δημιουργία, τον μετρικό έλεγχο και τη στάθμιση ψυχομετρικών εργαλείων καθώς και με τις ειδικές τεχνικές που αφορούν στη δημιουργία και χρήση εργαλείων στη Συμβουλευτική και στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογούν τη χρησιμότητα και την καταλληλότητα των υπαρκτών ψυχομετρικών εργαλείων που πιθανώς χρειάζονται στην επαγγελματική τους καθημερινότητα και να τους είναι γνωστές οι μέθοδοι που χρειάζονται για τη δημιουργία και μετρικό έλεγχο αυτοσχεδίων ψυχομετρικών εργαλείων.

Περιεχόμενο

- Κλίμακες μέτρησης και αξιολογικές κλίμακες. Η έννοια των σφαλμάτων μέτρησης στις κοινωνικές επιστήμες.
- Μετρικές ιδιότητες μονομεταβλητών και πολυμεταβλητών συστημάτων. Η θεωρία των αληθών τιμών και σχετικά θεωρήματα περί κατανομής των σφαλμάτων μέτρησης. Εισαγωγή στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας μετρήσεων.
- Μέθοδοι ελέγχου της αξιοπιστίας και εκτίμηση σφαλμάτων μέτρησης μέσω αυτής.
- Ερμηνεία των δεικτών αξιοπιστίας και χρήση τους στη διόρθωση των μετρικών σφαλμάτων.
- Πολώσεις στις μετρήσεις και αντιμετώπισή τους. Εισαγωγή στην αξιολόγηση της εγκυρότητας των μετρήσεων και σχετικές μέθοδοι ελέγχου.
- Ανάλυση ερωτημάτων (I). Η ανάλυση παραγόντων στην ψυχομετρία (Μέρος Α).
- Ανάλυση ερωτημάτων (II). Η ανάλυση παραγόντων στην ψυχομετρία (Μέρος Β).

- Μετατροπή των πρωτογενών σε δευτερογενείς τιμές. Η διαδικασία της στάθμισης των αξιολογικών κλιμάκων και η δημιουργία πινάκων τυπικών βαθμών (Μέρος Α).
- Μετατροπή των πρωτογενών σε δευτερογενείς τιμές. Η διαδικασία της στάθμισης των αξιολογικών κλιμάκων και η δημιουργία πινάκων τυπικών βαθμών (Μέρος Β).
- Ψυχομετρικά εργαλεία και μετρικά χαρακτηριστικά (Μέρος Α).
- Ψυχομετρικά εργαλεία και μετρικά χαρακτηριστικά (Μέρος Β).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Α. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αλεξόπουλος, Δ. (1998). *Ψυχομετρία: Σχεδιασμός Τεστ και Ανάλυση Ερωτήσεων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Αλεξόπουλος, Δ. (2004). *Ψυχομετρία: Ιστορία, Θεωρίες και Γενικές Αρχές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μυλωνάς, Κ. (2002). *Θεωρητικές Έννοιες Μετρικής και Ψυχομετρίας*. Σημειώσεις του προπτυχιακού μαθήματος Ψυχομετρία Ι.

Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1993). *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*, τόμος Β (κεφ. 5 και 6). Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Β. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Anastasi, A. (1990). *Psychological Testing*. 6th Edition. NY: Macmillan.

Cronbach, L.J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd Edition. New York: Harper & Row.

Kline, P. (1993). *The Handbook of Psychological Testing*. New York: Routledge.

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Ψυχολογία ατομικών διαφορών
2. Συμβουλευτική & Επαγγελματικός Προσανατολισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες και ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων
3. Τεστ Επαγγελματικού Προσανατολισμού – Ασκήσεις
4. Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη

1. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση και η μελέτη της φύσης, της έκτασης και των ειδών των ψυχολογικών διαφορών μεταξύ των ατόμων.

Περιεχόμενο

- Εξέταση διαφορών σε βασικούς τομείς της ανάπτυξης, όπως είναι η αντίληψη, η μνήμη, η γενική νοημοσύνη, η σχολική επίδοση, οι ειδικές ικανότητες και γενικότερα η προσωπικότητα.
- Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μεταξύ διαφόρων ειδικών ομάδων του πληθυσμού, όπως είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι μετανάστες μαθητές, οι έφηβοι με προβλήματα παραπτωματικής συμπεριφοράς και χρήσης τοξικών ουσιών, καθώς και διάφορες άλλες ομάδες με τις οποίες είναι πιθανόν να ασχοληθούν σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Αξιολόγηση της προσωπικότητας και ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών της, όπως είναι η νοημοσύνη. Παρουσιάζονται ορισμένα ψυχομετρικά εργαλεία αξιολόγησης της προσωπικότητας, όπως είναι τα Bender Gestalt test, το τεστ Σπίτι/ Δέντρο /Άνθρωπος και αναφορικά με τη νοημοσύνη το τεστ γνωστικών δεξιοτήτων WISC III.
- Βιωματικές ασκήσεις και παιχνίδια ρόλων για την εξάσκηση των φοιτητών σε κάποιες από τις βασικές δεξιότητες της συμβουλευτικής.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γεωργίου, Σ. Ν. (2003). *Εκπαιδευόντας Ψυχολόγους στη Συμβουλευτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Καλαντζή/Αζίζι, Α. & Μπεζεβέγκης, Η. (2000). *Θέματα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μόττη/Στεφανίδη, Φ. (1999). *Αξιολόγηση της Νοημοσύνης Παιδιών Σχολικής Ηλικίας και Εφήβων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Pervin, L. A. & John, O. P. (1999). *Θεωρίες Προσωπικότητας: Έρευνα και Εφαρμογές*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (1992). *Ψυχολογία Ατομικών Διαφορών*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

2. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες τις ιδιαιτερότητες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και να κατανοήσουν τις γενικές αρχές και τις εφαρμογές επαγγελματικής συμβουλευτικής στα άτομα αυτά.

Περιεχόμενο

- Γενικά περί ειδικών ομάδων – Ορισμοί
- Άτομα με αναπηρίες, είδη αναπηριών, στόχοι του επαγγελματικού προσανατολισμού όταν ο σύμβουλος εργάζεται με άτομα με αναπηρίες
- Άτομα με νοητική υστέρηση
- Άτομα με δυσκολίες μάθησης
- Άτομα με κινητικές αναπηρίες

- Άτομα με προβλήματα όρασης
- Άτομα με προβλήματα ακοής
- Άτομα με θαλασσαιμία
- Γενικές αρχές επαγγελματικής συμβουλευτικής για τα άτομα με αναπηρίες - εκμάθηση ειδικών δεξιοτήτων
- Εφαρμογές επαγγελματικής συμβουλευτικής σε άτομα με αναπηρίες - πρόγραμμα Workable
- Ερευνητικά στοιχεία για τους φοιτητές με αναπηρίες στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Μελέτες Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τον επαγγελματικό προσανατολισμό ειδικών ομάδων - Μελέτη για την ποιότητα παροχής υπηρεσιών επαγγελματικής συμβουλευτικής σε μαθητές με αναπηρία
- Επαγγελματική συμβουλευτική και προσανατολισμός για πρώην χρήστες τοξικών ουσιών
- Επαγγελματική συμβουλευτική χαρισματικών παιδιών
- Επαγγελματική συμβουλευτική και πολιτισμική διαφορετικότητα (πρόσφυγες, μετανάστες, παλιννοστούντες, τσιγγάνοι, θρησκευτικές μειονότητες)
- Επαγγελματική συμβουλευτική για άτομα με παραβατική συμπεριφορά (αποφυλακισμένοι, φυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες)
- Πρόγραμμα επαγγελματικού προσανατολισμού "Πυξίδα Νέων" για νέους που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό
- Δεξιότητες των επαγγελματικών συμβούλων που εργάζονται με ειδικές ομάδες

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γιαννίτσας, Ν., Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., Μακρή-Μπότσαρη, Ε., Αναστασίου, Δ, & Αργυροπούλου. Α. (2003). Επαγγελματική προετοιμασία και ένταξη εφήβων με ειδικές ανάγκες: Αντιλήψεις και στάσεις των ιδίων και των γονέων τους. *Νέα Παιδεία*, 107, 147-159.

Γιοβαζολιάς, Θ. (2008). Ο φόβος της ψυχικής διαταραχής: Η κατασκευή της «Τρέλας» από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Στο Γ. Γαλάνης (επιμ.). Πολιτική Ψυχολογία (τ. 2^{ος}) Αθήνα: Δαρδανός.

Κοντομηνά, Ε. (1994). Οι επαγγελματικές φιλοδοξίες και προσδοκίες των μαθητών με προβλήματα όρασης Β' και Γ' Λυκείου. Στο ανθολόγιο: Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών (επιμ.) *Μελέτες και έρευνες για την ίδρυση υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και αποκατάστασης για άτομα με προβλήματα όρασης*. Αθήνα.

Παπαδημητρίου, Μ. (1994). Επαγγελματικές εμπειρίες και δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης ατόμων με προβλήματα όρασης. Στο ανθολόγιο: Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών (επιμ.) *Μελέτες και έρευνες για την ίδρυση υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και αποκατάστασης για άτομα με προβλήματα όρασης*. Αθήνα.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (1994). Επαγγελματική καθοδήγηση και συμβουλευτική των γυναικών με ειδικές ανάγκες. Στο ανθολόγιο: Καϊλα, Μ., Πολεμικός, Ν. & Φιλίππου, Γ. (Επιμελητές έκδοσης). *Άτομα με ειδικές ανάγκες – Α Τόμος* (σελ.197-205). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (1995). Επαγγελματική συμβουλευτική και προσανατολισμός των μαθητών με αναπηρίες: Υπόθεση ανύπαρκτη. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 34-35, 56-66.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (1999). Επαγγελματική Συμβουλευτική και Προσανατολισμός για μαθητές με ειδικές ανάγκες – Θεωρητική Προσέγγιση. *Νέα Παιδεία*, 90, 104-114.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (1999). Συμβουλευτική και Προσανατολισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες: Ιδιαίτερα προβλήματα συγκεκριμένων υπο-ομάδων. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 50-51, 271-282.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. & Δημητρόπουλος, Α. (2000). Επαγγελματικός προσανατολισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες και ατόμων που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό. Στο ανθολόγιο: Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (Επιμελήτρια έκδοσης). *Άτομα με ειδικές ανάγκες και η ένταξή τους* (σελ. 125-144). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2001). Απεξάρτηση και επαγγελματική συμβουλευτική: Εφαρμογή προγραμμάτων στις θεραπευτικές κοινότητες. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 58-59, 179-192.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., Γιαβρίμης, Π. & Κλουβάτου, Β. (2002). Επαγγελματική κατάσταση και αυτοεκτίμηση ατόμων με προβλήματα όρασης. *Νέα Παιδεία*, 103, 110-125.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2003). Επαγγελματική Συμβουλευτική και πολιτισμική διαφορετικότητα. *Ψυχολογία*, 10, (2&3), 399-413 (2003).

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., Μαργαρίτης, Δ. & Κεδράκα, Αικ. (2003). Επαγγελματική Ανάπτυξη των ατόμων με Θαλασσαιμία. *Νέα Παιδεία*, 107, 160-179.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2003). Ένταξη των φοιτητών και πτυχιούχων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας: Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κέντρων Workable. Στο ανθολόγιο: Μ. Ψύλλα, Κ. Μαυριγιαννάκη, Α. Βαζαίου & Ο. Στασινοπούλου (επιμ). *Άτομα με αναπηρίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Κριτική

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2004). Χαρισματικοί μαθητές: Μια πρόκληση για τους λειτουργούς του επαγγελματικού προσανατολισμού. *Νέα Παιδεία*, 109, 164-176.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2007). *Μελέτη για την εκτίμηση της ποιότητας παροχής επαγγελματικής συμβουλευτικής στα άτομα με αναπηρίες-ΑμΕΑ*. Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ.-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2009). Αξιολόγηση των Ελλήνων λειτουργών Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού: Ειδικές δεξιότητες των συμβούλων που εργάζονται με πληθυσμούς πολιτισμικά διαφορετικούς. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 86-87, 133-152

Σιδηροπούλου- Δημακάκου, Δ., Αργυροπούλου, Αικ., & Δρόσος, Ν. (2010). Δυσκολίες λήψης επαγγελματικών αποφάσεων και επαγγελματικές αξίες γυναικών με καρκίνο μαστού. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 90-91, 245-256.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., & Δρόσος, Ν. (2010). Επαγγελματικές φιλοδοξίες, επαγγελματική ωριμότητα και δυσλειτουργικές σκέψεις σταδιοδρομίας εφήβων που ανήκουν σε πολιτισμικά διαφορετικές ομάδες: Εμπειρική έρευνα σε μαθητές από την Ελλάδα και σε μαθητές από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 92-93, 122-136.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Kalantzi-Azizi, A. & Sidiropoulou-Dimakakou, D. (1995). Greece: Models of Integration of the Disabled University students in Greece. In: Meister, J.J. (Ed.) *Study*

Conditions and Behavioral Patterns of Students with Disabilities (σελ. 107-109). Munchen: IHF .

Perrone, Ph. (1991). Career Development. Στο ανθολόγιο N. Colangelo & G.A. Davis, (eds.). *Handbook of Gifted Education* (σελ.321-327). Boston: Allyn & Bacon.

Sidiropoulou-Dimakakou, D. (1998). Disabled University Students in Greece. In: Hurst, A. (Ed). *Higher Education and Disabilities: International Approaches* (σελ. 91-99). Aldershot, England: Ashgate .

Silverman, L.K., (1989). Career counseling for the gifted. Στο ανθολόγιο J. L. Van Tassel-Baska & P. Olszewski-Kubilius (eds.). *Patterns of Influence on Gifted Learners: The Home, the Self, and the School* (σελ. 201-213). New York: Teachers College Press.

Taylor, R. L., Sternberg, L., Richard, S. B. (1996). *Exceptional Children*. San Diego – London: Singular.

3. ΤΕΣΤ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ-ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση της έννοιας της επαγγελματικής αξιολόγησης και η γνώση της χρήσης διαφόρων ψυχομετρικών εργαλείων επαγγελματικής αξιολόγησης. Στόχοι του μαθήματος είναι: α) Η γνώση των διαφόρων ειδών ψυχομετρικών μέσων επαγγελματικής αξιολόγησης και η κατανόηση της χρησιμότητας κάθε είδους. β) Η ανάπτυξη της δεξιότητας ερμηνείας των αποτελεσμάτων στη διαδικασία της επαγγελματικής συμβουλευτικής. γ) Η αναγνώριση και κατανόηση του ρόλου του συμβούλου στην επαγγελματική αξιολόγηση. δ) Η κατανόηση των στάσεων των «πελατών» απέναντι στην αξιολόγηση και η γνώση των δικαιωμάτων των «πελατών» στην διαδικασία της επαγγελματικής αξιολόγησης.

Περιεχόμενο

- Επαγγελματική αξιολόγηση και ψυχομετρικά εργαλεία

- Ο ρόλος και τα προσόντα του επαγγελματικού συμβούλου που χρησιμοποιεί ψυχομετρικά εργαλεία. Κώδικας Δεοντολογίας
- Μετάφραση και προσαρμογή ψυχομετρικών εργαλείων
- Τεστ και ερωτηματολόγια επαγγελματικής αξιολόγησης
 - *Ερωτηματολόγια διαφερόντων*
 - Ερωτηματολόγιο Αυτοδιερεύνησης Επαγγελματικών Διαφερόντων (The Self-Directed Search)
 - Ερωτηματολόγιο Επαγγελματικών Διαφερόντων (Career Interest Inventory)
 - Ερωτηματολόγιο Επαγγελματικών Διαφερόντων για σχολεία (Career Interest Inventory for Schools)
 - *Τεστ Ειδικών Ικανοτήτων*
 - Τεστ Διαφορικών Ικανοτήτων για σχολεία (Differential Aptitude Tests for Schools)
 - *Ερωτηματολόγια Λήψης Απόφασης*
 - Αξιολόγηση της λήψης επαγγελματικής απόφασης (Assessment of Career Decision-Making)
 - Ερωτηματολόγιο Χαρακτηριστικών Λήψης Επαγγελματικής Απόφασης (Career Decision-Making Profile Questionnaire)
 - Κλίμακα Επαγγελματικής Αναποφασιστικότητας (Career Decision Scale)
 - Ερωτηματολόγιο Επαγγελματικών Παραγόντων (Career Factor Inventory)
 - Ερωτηματολόγιο Δυσκολιών στη Λήψη Επαγγελματικής Απόφασης (Career Decision-Making Difficulties Questionnaire)
 - Ερωτηματολόγιο Σκέψεων για τη Σταδιοδρομία (Career Thoughts Inventory)
 - Κλίμακα Αυτοαποτελεσματικότητας στη Λήψη Επαγγελματικής Απόφασης (Career Decision Self-Efficacy Scale)
 - *Ερωτηματολόγια Επαγγελματικής ανάπτυξης*
 - Ερωτηματολόγιο Επαγγελματικής Ανάπτυξης για σχολεία (Career Development Inventory- School form)
- Ελληνικά ψυχομετρικά εργαλεία επαγγελματικής αξιολόγησης
- Η χρήση των Η/Υ και ο ρόλος τους στην επαγγελματική αξιολόγηση

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αργυροπούλου, Α., Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., & Γιαννίτσας, Ν. (2006). Επαγγελματική αναποφασιστικότητα: Αναπτυξιακή δυσκολία ή πρόβλημα προσωπικότητας; *Νέα Παιδεία*, 117, 122- 134.

Αργυροπούλου, Α., Μπεζεβέγκης Η. Γ., & Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2006). Ο ρόλος της αυτοαποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης επαγγελματικών αποφάσεων: Ένα αναπτυξιακό-προληπτικό μοντέλο συμβουλευτικής παρέμβασης. *Ψυχολογία*, 13(4), 1- 17.

Nathan, R. & Hill, L. (2006). *Επαγγελματική Συμβουλευτική: Η συμβουλευτική προσέγγιση της επαγγελματικής επιλογής και σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., Μυλωνάς, Κ., & Αργυροπούλου, Α. (2003). Οι απόψεις των εφήβων για την επίδραση των γονέων τους στις επαγγελματικές τους επιλογές. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 64- 65, 95- 108.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. & Παυλόπουλος, Β. (2005). Επαγγελματικά διαφέροντα μαθητών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τη χρήση του Ερωτηματολογίου Επαγγελματικών Διαφερόντων. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 72- 73, 117- 134.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2010). *Επαγγελματική Αξιολόγηση: Τεστ και Ερωτηματολόγια Επαγγελματικού Προσανατολισμού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy Theory. The exercise of control*. New York: W.H. Freeman & Company.

Betz, N. E. & Hackett, G. (1986). Applications of Self-Efficacy Theory to Understanding Career Choice Behavior. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 4, 279- 289.

Betz, N. E. (1988). The assessment of career development and maturity. In W. B. Walsh και S. H. Osipow (Eds.), *Career Decision Making* (pp. 77- 136). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Betz, N. E. (2000). Self-Efficacy Theory as a Basis for Career Assessment. *Journal of Career Assessment*, 8, 3, 205- 222.

Holland, J. H. (1977). *Making Vocational Choices. A Theory Of Vocational Personalities and Work Environments. Englewood Cliffs.* New Jersey: Prentice - Hall, Inc.

Holland, J. L., Gottfredson, G. D. & Nafziger, D. H. (1975). Testing the validity of some theoretical signs of vocational decision – making ability. *Journal of Counseling Psychology, 24*, 404- 414.

Holland, J. L. (1994). *The Self-Directed Search (SDS) Assessment Booklet.* Lutz, FL: Psychological Assessment Resources.

Hyde G., & Trickey, G. (1990). *D.A.T. for schools: Manual.* London: The Psychological Corporation-Harcourt Brace & Co.

Hyde G., & Trickey, G. (1995). *Career Interest Inventory: Manual.* London: The Psychological Corporation-Harcourt Brace & Co.

Kapes, J., Mastie, M., Whitfield, E. (1994). *A Counselor's Guide to Career Assessment Instruments.* Third Edition. The National Career Development Association.

Osipow, S. H., Carney, C. G., & Barak, A. (1976). A scale of educational-vocational undecidedness: A typological approach. *Journal of Vocational Behavior, 9*, 233- 243.

Osipow, S. H. (1987). *Career Decision Scale manual (Rev.ed).* Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.

Osipow, S. H. (1999). Assessing career indecision. *Journal of Vocational Behavior, 55*, 147- 154.

Sampson, J.P., Peterson, G.W., Lenz, J.G., Reardon, R.C. & Saunders, D. E. (1994). *Career Thoughts Inventory-Professional Manual.* Lutz, FL: Psychological Assessment Resources.

Sidiropoulou-Dimakakou, D., & Argyropoulou, K. (2006). Career Decision-making Self-Efficacy and Decision-making Styles of Higher Education Students in Greece. *Career Research & Development, 16*, 15- 19.

Sidiropoulou-Dimakakou, D., Mylonas, K., & Argyropoulou, E. (2008). Hexagonal person-environment fit personality types for a sample of Greek university students. *International Journal of Educational and Vocational Guidance, 8*(2), 111-125.

Watkins, E., & Campbell, V. (1990). *Testing in Counseling Practice.* NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.)

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των βασικών εξελίξεων και ιδιομορφιών στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας και η κατανόηση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του Επαγγελματικού Συμβούλου στον τομέα της Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ειδικότερα, με την παρακολούθηση του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/ μεταπτυχιακές φοιτήτριες θα πρέπει να αποκτήσουν τις δεξιότητες:

- Να αντιλαμβάνονται τις βασικές εξελίξεις & ιδιομορφίες στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας.
- Να προβάλλουν εναλλακτικές αναπτυξιακές διαδρομές που ευνοούν την απασχόληση.
- Να αναφέρονται σε πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη δια βίου μάθηση και τον προγραμματισμό του ανθρώπινου δυναμικού.
- Να εξοικειωθούν με μεθόδους διοίκησης και διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων.
- Να αξιολογούν την απόδοση του συνόλου των στελεχών ενός οργανισμού και να καθορίζουν τις κατάλληλες θέσεις και τα καθήκοντα τους.

Περιεχόμενο

- Ανθρώπινες ανάγκες, οικονομία και εργασία.
- Συντελεστές παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών.
- Χαρακτηριστικά της Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ελλάδα.
- Τάσεις και Πολιτικές Παραγωγικής και Οικολογικής Ανάπτυξης.
- Εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες (Κοινωνική Οικονομία).
- Οικονομική της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων.
- Εξελίξεις στην Απασχόληση του Ανθρώπινου Δυναμικού – Εργασία, Ανεργία.
- Ανάπτυξη- Εκπαίδευση – Κατάρτιση αναγκαίου Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Προγραμματισμός Ανθρώπινου Δυναμικού κατά τομέα και κατά Περιφέρεια.
- Ανάλυση – προβολή των στόχων και της δυναμικής μιας επιχείρησης.
- Επιχειρησιακή στρατηγική διοίκησης των Ανθρώπινων Πόρων.
- Σημασία, στόχοι, αρμοδιότητες των Τμημάτων Ανθρώπινων Πόρων.
- Τεχνικές Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού.

- Δεξιότητες και τεχνικές διαδραστικής επικοινωνίας.
- Επιλογή, συντονισμός και κατανομή αρμοδιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού.
- Επαγγελματική υγιεινή και προστασία.
- Όροι και συνθήκες σταθερής εργασίας.
- Ικανοποίηση από την εργασία – Συστήματα παροχής κινήτρων/ ενθάρρυνση.
- Ρυθμίσεις λειτουργικών εργασιακών σχέσεων.
- Συμμετοχή των εργαζομένων στη Διοίκηση Επιχειρήσεων.
- Συνδικαλισμός- συλλογικές διαπραγματεύσεις και συμβάσεις.
- Συστήματα αξιολόγησης της απόδοσης ανθρώπινου δυναμικού.
- Αρμοδιότητες και δεξιότητες Συμβούλου Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε επιχειρήσεις.
- Επαγγελματική Συμβουλευτική απασχολούμενου ανθρώπινου δυναμικού για τη διατήρηση κι αναβάθμιση της θέσης τους.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Δεδουσόπουλος Α. (2002). *Οι αναδιαρθρώσεις της παραγωγής*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός.

Καλογήρου Κ. (2000). *Ανθρώπινες Σχέσεις στο χώρο εργασίας*. Πειραιάς: Σταμούλης.

Κατσανέβας, Θ., Τζεκίνης, Χ., & Χατζηχαρίτου, Ε. (1996). *Εργασιακές Σχέσεις*. Πειραιάς: Σταμούλης

Κατσανέβας, Θ.,(2007). *Οικονομική της εργασίας και εργασιακές σχέσεις*. Πειραιάς: Σταμούλης

Κουζής Γ. (2001). *Εργασιακές Σχέσεις και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση: Ευελιξία και απορρύθμιση ή αναβάθμιση της εργασίας.*, Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, αρ.14.

Κρίβας Σ. (2006). Προκλήσεις για τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας στις συνεχώς διαφοροποιούμενες κοινωνικο- οικονομικές συνθήκες. *Πρακτικά πανελληνίου συνεδρίου Ε.Κ.Ε.Π.-ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.* (σ.σ. 44-51). Αθήνα: Ε.Κ.Ε.Π.-ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2001). Ανάπτυξη δεξιοτήτων σταδιοδρομίας: Μια νέα προσέγγιση της εφαρμογής του επαγγελματικού προσανατολισμού. Στο ανθολόγιο: Ν. Φακιολάς, Μ. Κασσωτάκης και Π. Μπερσίμης (επιμελητές έκδοσης)

Εξελίξεις στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στην αυγή του 21^{ου} αιώνα (σελ. 63-73). Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Φακιολάς Ν. (2002). Τρόποι προσέγγισης των στάσεων και συμπεριφορών του εργατικού δυναμικού. *Επιστημονική Επετηρίδα Παν/μίου Πειραιά, τιμητικός τόμος για την ομότιμη Καθηγήτρια Α. Νικολάου*. Πειραιάς.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Walton M. (2003). Counseling as a Form of Organizational Change. Στο Carroll M. & Walton M. (Eds), *Handbook of Counseling in organizations* (2nd ed.), London, Sage.

Ιστοσελίδες:

www.ilo.org

Διεθνές Γραφείο Εργασίας

www.labor-ministry.gr

Υπουργείο Εργασίας

www.gsee.gr

ΓΣΕΕ

www.statistics.gr

Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία

www.ec.europa.eu/eurostat

Στατιστική Υπηρεσία Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

www.iobe.gr

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών του ΣΕΒ

www.inegsee.gr

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε./ Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

www.oesd.org

Organization for Economic Co- Operation and Development

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Δομή του εκπαιδευτικού συστήματος. Δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση
2. Ελληνική Οικονομία και Αγορά Εργασίας. Παρούσα κατάσταση, τάσεις και προοπτικές
3. Η συμβουλευτική συνέντευξη και η μεθοδολογία της-Ασκήσεις
4. Συμβουλευτική της απασχόλησης- Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ενηλίκων- Ασκήσεις

1. ΔΟΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ. ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας και τη διαμόρφωση και εξέλιξη του δια μέσου των χρόνων, καθώς και τον ρόλο και τις δομές του επαγγελματικού προσανατολισμού στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.

Περιεχόμενο

- Η παρουσίαση της εξέλιξης της δομής του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Ιστορικά στοιχεία, ανάλυση εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, σημερινή κατάσταση.
- Η εξέταση του θεσμού της δια βίου εκπαίδευσης. Σχέση του θεσμού με την αρχική εκπαίδευση. Θεσμοί δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα.
- Οι δομές επαγγελματικού προσανατολισμού στο εκπαιδευτικό σύστημα και η σύγκρισή τους με τις αντίστοιχες δομές επιλεγμένων εκπαιδευτικών συστημάτων άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Δια βίου επαγγελματικός προσανατολισμός.
 - Επαγγελματικός προσανατολισμός στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση
 - Επαγγελματικός προσανατολισμός στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση
 - Επαγγελματικός προσανατολισμός στην τριτοβάθμια εκπαίδευση- Γραφεία Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας.
 - Προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού στη Γραμματεία Νέας Γενιάς και στους Δήμους.

- Προγράμματα Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ευρωπαϊκή Ένωση (1995). *Δομές των συστημάτων εκπαίδευσης και εισαγωγής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Λουξεμβούργο: Ευρυδίκη-CEDEFOP

Καζαμιάς, Α., & Κασσωτάκης, Μ. (1995). *Ελληνική Εκπαίδευση. Προοπτικές Ανασυγκρότησης και Εκσυγχρονισμού*. Αθήνα: Σείριος.

Κάτσικας, Χ., & Καββαδίας, Γ. Κ. (1996). *Η ανισότητα στην ελληνική εκπαίδευση (Η εξέλιξη των ευκαιριών. Πρόσβαση στην ελληνική εκπαίδευση) 1960-1994*. Αθήνα: Gutenberg.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Kokosalakis, N. (2001). Lifelong learning in Greek universities: Policies, practices and prospects. *European Journal of Education*, 3, 329-342.

Longworth, N., & Keith, D. W. (1996). *Lifelong Learning*. London: Kogan Page

2. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ. ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες τις βασικές έννοιες της επιστήμης της Οικονομίας, τα προβλήματα της Ελληνικής οικονομίας και τον τρόπο με τον οποίο τα οικονομικά ζητήματα/προβλήματα επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές και αποφάσεις.

Περιεχόμενο

A) Ελληνική Οικονομία

1. Οικονομικοί Κύκλοι:

- Οι 4 φάσεις του οικονομικού κύκλου
- Επιτόκια και οικονομικοί κύκλοι
- Διαφορά μεταξύ κάμψης (recession) και ύφεσης (depression)
- Επενδύσεις κατά τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου

2. Δείκτες Μέτρησης Οικονομικών Κύκλων:

- Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (GDP/ΑΕΠ)- Ονομαστικό και Πραγματικό ΑΕΠ
- Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
- Πώς μετράται το ΑΕΠ στην πράξη;
- Η οικονομική ανάπτυξη (GDP growth) στην Ελλάδα (1995-2009)- Σύγκριση με Ευρωζώνη
- Είναι το ΑΕΠ είναι κατάλληλος δείκτης μέτρησης του βιοτικού επιπέδου;

3. Δημοσιονομικοί Δείκτες:

- Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης, Δημοσιονομικό Έλλειμμα, Δημόσιο Χρέος
- Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης - Πρωτογενείς Δαπάνες - Έσοδα Γενικής Κυβέρνησης
- Εξέλιξη Χρέους Γενικής Κυβέρνησης 1990-2011 (σύγκριση μεταξύ Ελλάδας και Ευρωζώνης)
- Χρέος Γενικής Κυβέρνησης 2009 (σύγκριση μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ-27)

4. Προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας:

- Υψηλή αναποτελεσματικότητα στην συλλογή φόρων
- Ο Δημόσιος Τομέας: Αριθμός δημοσίων υπαλλήλων ως ποσοστό του συνόλου των εργαζομένων, Μισθοδοσία δημοσίων υπαλλήλων ως ποσοστό των συνολικών αποδοχών των εργαζομένων, Σύγκριση ανάμεσα σε χώρες της ΕΕ-27

- Το μέγεθος της παραοικονομίας
- Συντάξεις ως ποσοστό του ΑΕΠ
- Περιθώρια επιτοκίων (Interest Rate Spreads) των 10-ετών ομολόγων
- Πιστοληπτική αξιολόγηση Ελλάδας από τρεις διεθνείς οίκους (Standard & Poor's, Moody's, Fitch)
- Θέση Ελλάδας σε όρους ανταγωνιστικότητας διαρθρωτικών αλλαγών (αξιολόγηση από International Institute for Management Development, World Economic Forum
- World Bank)
- Θέση Ελλάδας σε όρους ανταγωνιστικότητας κόστους μισθοδοσίας - Σύγκριση Ελλάδας, Γερμανίας, Ισπανίας, Ιρλανδίας, Πορτογαλίας, Ιταλίας
- Διαχρονική Βαθμολόγηση καταπολέμησης διαφθοράς στην Ελλάδα (στοιχεία από Παγκόσμια Τράπεζα)
- Διάρθρωση ΑΕΠ- EU-15 (μέσος όρος 2000-2007)
- Έλλειμμα Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών- Διαχρονική σύγκριση μεταξύ Ελλάδας, Πορτογαλίας, Ισπανίας, Ιταλίας και ΕΕ-16

5. Πληθυσμός, Δείκτες Απασχόλησης και Τιμές:

- Είδη ανεργίας- Η ανεργία στην Ελλάδα
- Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα - Οι συνέπειες του πληθωρισμού- Δείκτες τιμών
- Η Διαχρονική Εξέλιξη Πληθωρισμού-Ανεργίας στην Ελλάδα και ο Δείκτης Οικονομικής Δυσφορίας
- Καταναλωτική εμπιστοσύνη

6. Τα κύρια χαρακτηριστικά του προγράμματος διάσωσης της Ελλάδας από την τρόικα (ΔΝΤ- Ευρωπαϊκή Επιτροπή - ΕΚΤ):

- Όροι και χαρακτηριστικά προγράμματος
- Στοιχεία Ελληνικής Οικονομίας - Στοιχεία για την παγκόσμια οικονομία
- Δυνητικά κέρδη από μεταρρυθμίσεις σε αγορές και θεσμούς- Εκτιμήσεις IOBE
- Η πορεία υλοποίησης του Ελληνικού προϋπολογισμού

- Δυνητικοί κίνδυνοι για την Ελληνική Οικονομία
- Το ζητούμενο: Αναπτυξιακή διάσταση μνημονίου
- Ο μεγάλος φόβος για την παγκόσμια οικονομία- Το πρόβλημα με την Ελλάδα
- Προβλέψεις για την μελλοντική πορεία της παγκόσμιας οικονομίας

B. Το κοινωνικό – οικονομικό περιβάλλον ως καθοριστικός παράγοντας στη λήψη εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων

1. Ιστορική αναδρομή

- Από την πρώτη βιομηχανική επανάσταση στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες: Η προσέγγιση σε πρακτικές εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού στην Ελλάδα και σε διεθνές επίπεδο.

2. Το οικονομικό – πολιτικό περιβάλλον

- Η ανάγκη κατανόησης του σύγχρονου διεθνούς οικονομικό – πολιτικού περιβάλλοντος στις διαδικασίες επαγγελματικής αξιολόγησης και καθοδήγησης.

3. Εργασία και κοινωνικό – οικονομικό περιβάλλον

- Η σύγχρονη οργάνωση της αγοράς εργασίας και ο σχεδιασμός της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.
- Η ανάπτυξη δεξιοτήτων προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα των μεθόδων επαγγελματικής ανάπτυξης. Η περίπτωση των κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Η δια βίου μάθηση και κατάρτιση ως εχέγγυα της επαγγελματικής ασφάλειας και επιτυχίας.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Δρακάτος, Κ. (2000). *Προβλήματα συγκλίσεως*. Αθήνα: Παπαζήσης

Κολλίντζας, Γρ. (2000). *Η αδράνεια του Status Quo και άλλα παθογόνα αίτια της Ελληνικής Οικονομίας*. Αθήνα: Κριτική

Πανταζίδης, Στ. (2002). *Μακροοικονομικές εξελίξεις και οικονομική πολιτική στην Ελλάδα*. Αθήνα: Κριτική

Touraine, A. (2010). *Μετά την κρίση: Από την κυριαρχία των αγορών στην αναγέννηση της κοινωνίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

3. Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΑΙ Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ- ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναπτύξουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες τις απαραίτητες δεξιότητες επικοινωνίας (δεξιότητες παρακολούθησης, ακρόασης, και διερεύνησης), προκειμένου να διευθύνουν σωστά τη συμβουλευτική συνέντευξη. Οι επί μέρους στόχοι του μαθήματος είναι να μάθουν οι φοιτητές/φοιτήτριες α) τις δεξιότητες επικοινωνίας και τον τρόπο δόμησης μιας αποτελεσματικής σχέσης, β) τα αναπτυξιακά βήματα που είναι απαραίτητα στη συμβουλευτική σχέση, γ) τις βασικές αρχές για τη διάγνωση του προβλήματος, τον καθορισμό στόχων, τη δημιουργία εναλλακτικών λύσεων, την επιλογή και εφαρμογή ενός σχεδίου δράσης και την αξιολόγηση αυτής της διαδικασίας. Οι φοιτητές/φοιτήτριες θα ασκηθούν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων επικοινωνίας και επίλυσης προβλημάτων.

Περιεχόμενο

- Η Συμβουλευτική συνέντευξη: Εισαγωγικές έννοιες
- Δεξιότητες Συμβουλευτικής συνέντευξης- Τεχνικές
- Ζητήματα που σχετίζονται με την αντίδραση και τους φόβους του πελάτη στη συμβουλευτική διαδικασία

- Εξειδικευμένες δεξιότητες και ειδικοί πληθυσμοί
- Μελέτες περιπτώσεων-πρακτική εφαρμογή

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Breakwell, G. (1995). *Η συνέντευξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ivey, A. E., Gluckstern, N. B., Bradford Ivey, M. (1996). *Συμβουλευτική Μέθοδος Πρακτικής Προσέγγισης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ivey, A. E. & Gluckstern, N. B. (1995). *Συμβουλευτική: Βασικές δεξιότητες επιρροής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Nathan, R. & Hill, L. (2006). *Επαγγελματική Συμβουλευτική: Η συμβουλευτική προσέγγιση της επαγγελματικής επιλογής και σταδιοδρομίας* (Δ. Σιδηροπούλου-Δημακάκου, μετάφραση-επιστημονική επιμέλεια). Αθήνα: Μεταίχμιο.

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Feltham, C., & Horton, I. (2006). *The SAGE Handbook of Counselling and Psychotherapy*. London: Sage.
- Hargie, D. W. (ed.) (1993). *The handbook of communication skills*. London: Routledge.
- Herr, E., L., Cramer, S., H. & Niles, S., G. (2004). *Career Guidance and Counseling through the life span (6th Edition)*. USA: Pearson Education, Inc.
- Locke, D. C., Myers, J. E., & Herr, E. L. (2001). *The Handbook of Counseling*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Walsh, W. B., & Osipow, S. H. (eds). (1988). *Career decision-making*. New Jersey: Lawrence Erlbaum.

4. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ- ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ- ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι α) να κατανοήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τη σημασία και αναγκαιότητα της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού για τους ενήλικους υπό τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, β) να γνωρίσουν και αφομοιώσουν τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της Συμβουλευτικής για τη Σταδιοδρομία των ενήλικων, και γ) να κατανοήσουν τις προκλήσεις για τους συμβούλους σταδιοδρομίας και τις σχετικές υπηρεσίες που προκύπτουν από την ανάγκη Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού στους ενήλικες.

Περιεχόμενο

- Το κοινωνικο-οικονομικό συγκείμενο με τα συνακόλουθα προβλήματα απασχόλησης των ενήλικων.
- Προβλήματα και προκλήσεις της συμβουλευτικής για τη σταδιοδρομία των ενήλικων για τους συμβούλους σταδιοδρομίας και τις ανάλογες υπηρεσίες
- Θεωρητικές στη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας των Ενηλίκων: Κριτική προσέγγιση των παραδοσιακών θεωριών της ανάπτυξης της σταδιοδρομίας-Σύγχρονες θεωρήσεις
- Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη συμβουλευτική παρέμβαση για τη σταδιοδρομία με ενήλικες: κονστρουκτιβισμός, συστημικές προσεγγίσεις, θεωρία της κοινωνικής κατασκευής, αφηγηματική προσέγγιση
- Διαδικασία λήψης απόφασης για τη σταδιοδρομία από την πλευρά των ενήλικων-παράγοντες που επηρεάζουν τη λήψη απόφασης για τη σταδιοδρομία στους ενήλικες.
- Τεχνικές συμβουλευτικής για τη σταδιοδρομία με ενήλικες: Διαμόρφωση χάρτη των εμπειριών ζωής, αφηγηματική προσέγγιση, κοινωνιοδυναμική συμβουλευτική.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Κρίβας, Σ. (2003). Από τη Γραμμική Διαδικασία Επιλογής Επαγγέλματος στην Ολιστική Θεώρηση για την Ανάπτυξη και τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας. Η συγκρότηση ενός μοντέλου. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής & Προσανατολισμού*, 66-67, 49-64.

Παπαβασιλείου –Αλεξίου, Ι. (2005). «Δεξιότητες – Κλειδιά και Κοινωνικές Δεξιότητες στη δια βίου Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας» στο Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων. 2^ο Διεθνές Συνέδριο: Εκπαίδευση Ενηλίκων και Κοινωνικές Δεξιότητες. Πρακτικά Εισηγήσεων. 171-182, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα www.adulteduc.gr

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Amundson, N.E. (2005). The potential impact of global changes in work for career Theory and practice. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 5, 91-99.

Amundson, N.E. (2006). Challenges for career interventions in changing contexts. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 6, 3-14.

Arthur, N., & McMahon, M. (2005). Multicultural career counseling: Theoretical applications of the Systems Theory Framework. *The Career Development Quarterly*, 53(3), 208-222.

Betz, N. & Hackett, G. (1997). Applications of self-efficacy theory to the career development of women. *Journal of Career Assessment*, 5 (4), 383-402.

Bimrose, J. and Barnes, S-A. (2006) Is career guidance effective? Evidence from longitudinal study in England, *Australian Journal of Career Development*, winter issue.

Flores, L., & Heppner, M. (2002). Multicultural career counseling: Ten essentials for training. *Journal of Career Development*, 28(3), 181-201

Herr, E. L. (2003). The future of career counseling as an instrument of public policy. *The Career Development Quarterly*, 52, 8–17.

McIlveen, P., & Patton, W. (2007). Dialogical self: Author and narrator of career life themes. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 7, 67-80.

Walsh, W. B. & Heppner, M. (eds) (2006). *Career counseling for women*. Mahwah, N.J.: Erlbaum Associates.

Papavassiliou- Alexiou, I. (2008), *Lifelong Guidance and Counseling: Institutions and Guidance Services for Adults in Greece*. Εισήγηση στο 7^ο Διεθνές Συνέδριο της Balkan Society for Pedagogy and Education, Οκτώβριος 2008, Selcuk University, Turkey.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (2009-2011)

ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Καθηγητές

Χριστίνα Νόβα-Καλτσούνη

Δέσποινα Σιδηροπούλου-Δημακάκου

Γεώργιος Φλουρής

Αναπληρωτές Καθηγητές

Αγγελική Γενά

Επίκουροι Καθηγητές

Δημήτριος Καινούργιος

Κωνσταντίνος Μυλωνάς

Σπυρίδων Τάνταρος

Λέκτορες

Σταμάτης Αντωνίου

Φωτεινή Αντωνίου

ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΑΛΛΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Σπυρίδων Κρίβας, Καθηγητής Παν. Πατρών

Γεώργιος Τσομπάνογλου, Αναπληρωτής Καθηγητής Παν. Αιγαίου

ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

Νικόλαος Φακιολάς, Δρ., ερευνητής Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών

ΕΙΔΙΚΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ –ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Αικατερίνη Αργυροπούλου, Δρ. Ψυχολογίας, εκπαιδευτικός

Ανδρέας Δημητρόπουλος, Δρ. Ψυχολογίας, εκπαιδευτικός

Νικόλαος Τάκης, Δρ. Ψυχολογίας

Στέφανος Τζέπογλου, Δρ. Ψυχολογίας, τ. Αντιπρόεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου